

SA IMENOM (U IME) ALLAHA MILOSRDNOGA MILOSTIVOGA

KNJIGA ZAKLETVI I ZAVJETA

Govor Allaha, uzvišen je: "Neće kažnjavati vas Allah za (izvjesno) nepromišljeno govorenje u vašim zakletvama (tj. za nepromišljene i nenamjerne zakletve, za prazne mehaničke zakletve), a ali (tj. već) kažnjavaće vas za (ono) što ste učvrstili (tj. što ste čvrsto svezali i namjerno i promišljeno, smišljeno izrekli svoje) zakletve, pa njegovo iskupljenje (pokriće, tj. pokriće i iskupljenje grijeha za prekršenu zakletvu) je nahanjivanje deseterice bijednika od srednjega (onoga) što nahanjujete vaše (svoje) porodice, ili njihovo oblačenje (tj. odijevanje deseterice bijednika), ili oslobađanje vrata (tj. roba); pa ko nije našao (mogućnosti za nešto od toga), pa post (postenje) tri dana; to je iskupljenje vaših zakletvi kada ste se zakleli; i čuvajte vaše (svoje) zakletve; kao to (tj. tako) objašnjava Allah vama Svoje ajete možda vi (da) budete zahvalni (da zahvaljujete).".

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Mukatila, Ebul-Hasen, izvijestio nas je Abdullah, izvijestio nas je Hišam, sin Urveta, od svoga oca, od Aiše da Ebu Bekr nije bio (običaja, odnosno nije bio takav da) nagne laži (ni) u (jednoj) zakletvi nikada (a to znači: nije kršio zakletve, nije prekoračio zakletvu, ostao bi kod onoga na što se je zakleo), dok je (dok nije) spustio Allah iskupljenje (te) zakletve, i (onda, tj. a tada) je rekao:

"Neću se zaklesti (zakleti ni) na (jednu) zakletvu (ni sa jednom zakletvom), pa sam vidio (tj. pa kada vidim neki drugi postupak) osim nje (osim toga na koji sam bio izrekao zakletvu, da je taj neki drugi postupak) bolji od nje (od te zakletve - neću drukčije raditi) osim (tako da) sam došao (tj. doći ću, prići ću tome) koji je on bolji (odlučiću se za postupak koji je bolji - uradiću bolji postupak), a iskupiću se od svoje zakletve."

PRIČAO NAM JE Ebu Nu'man Muhamed, sin Fadla, pričao nam je Džerir, sin Hazima, pričao nam je Hasen, pričao nam je Abdurahman, sin Semureta, rekao je: Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"O Abdur-Rahmane, sine Semureta! Ne pitaj (tj. Ne traži toga) zapovjedništva, pa (jer) zaista ti ako si dobio nju (vlast, zapovjedništvo, tj. ako ti je ono dato) od pitanja (tj. zbog traženja), predao si se k njoj (tj. predaćeš se k njoj, a to znači: bićeš prepušten k vlasti, ostavljen k njoj bez Allahove pomoći). A ako si dobio nju (ako ti se je dala ona - vlast) bez pitanja (doslovno: od bez pitanja, tj. bez tvoga zahtjevanja i traženja), pomogao si se na njoj (tj. pomoći ćeš se, bićeš pomognut na njoj, u njoj od Uzvišenoga Allaha). A kada si se zakleo na (jednu) zakletvu, pa si vidio (nešto drugo) osim nje (da) je bolje od nje, pa iskupi tvoju (svoju) zakletvu, a idi (tj. pristupi ka onome) koji je on bolji (tj. ka onome što je bolje - a učini, uradi ono što je bolje, kako je bolje)."

PRIČAO NAM JE Ebu Nu'man, pričao nam je Hammad, sin Zejda, od Gajlana, sina Džerira, od Ebu Burdeta, od njegovoga oca rekao je:

Došao sam Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, u (manjoj) skupini od Eš'arovića, (pa) tražim natovarenje (od) njega (tj. tražim od njega kakvih deva i konja radi jahanja i tovarenja i prenošenja naših tovara za borbu na Tebuku). Pa je rekao: "Tako mi Allaha neću natovariti vas i nema kod mene (onoga, ono) što (bih mogao da) natovarim vas na njega." Rekao je: Zatim smo ostali što je (tj. onoliko koliko je) htio Allah da ostanemo. Zatim

su se njemu dovele tri deve bijelih vratova (tj. bijelih grba), pa je natovario nas na njih (tj. pa ih je dao nama). Pa pošto smo otišli, rekli smo, ili rekao je neki (od) nas:

"Tako mi Allaha neće se blagosloviti nama. Došli smo Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, (pa) tražimo (tj. tražeći mi) natovarenje (od) njega, pa se zakleo da nas neće natovariti, (a) zatim je natovario nas. Pa vratite se s nama ka Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa (da) podsjetimo njega (da opomenemo njega zbog toga)." Pa smo došli njemu. Pa je rekao:

"Nisam ja natovario vas, nego Allah je natovario vas. A zaista ja tako mi Allaha ako je htio (ako htjedne) Allah, neću se zaklesti (ni) na (jednu) zakletvu, pa (da) vidim osim nje (nešto) bolje od nje (pa ja neću drukčije postupiti) osim (tako da) sam iskupio (tj. osim da ću iskupiti) od svoje zakletve (tj. svoju zakletvu), a došao sam (tj. doći ću onome postupku, učiniću onaj postupak) koji je on bolji (koji je bolji). Ili doći ću (onome postupku) koji je bolji, a iskupio sam od svoje zakletve (tj. a iskupiću ja svoju zakletvu, iskupiću se od svoje zakletve)."

PRIČAO NAM JE Ishak, sin Ibrahima, izvijestio nas je Abdurrezzak, izvijestio nas je Mamer od Hemmama, sina Munebbiha, rekao je: Ovo je (ono) što je pričao nama Ebu Hurejrete od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Mi smo zadnji preticači (tj. zadnji po boravljenju, boravku na ovome svijetu, a preticači drugih na) sudnjem danu." Pa je rekao (i ovo) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Tako mi Allaha zaista da ustraje (da bude nepopustljiv) jedan (od) vas sa svojom zakletvom u svojoj porodici, griješnije je njemu (to) kod Allaha od (toga, tj. nego) da dadne njezino iskupljenje koje je uzakonio (propisao) Allah na njega."

PRIČAO NAM JE Ishak, misli (na) sina Ibrahima, pričao nam je Jahja, sin Saliha, pričao nam je Muavija od Jahja-a, od Ikrimeta, od Ebu Hurejreta rekao je: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ko je tražio ustrajanje (ustrajnost, tj. Ko ustraje) u svojoj porodici sa (nekom) zakletvom, pa ono je (tj. pa to je) veće grijehom (tj. to je veći grijeh nego prekršenje zakletve). Neka učini dobročinstvo (tj. Neka iskupi svoju zakletvu, i neka je prekrši ako se bio za nešto štetno i griješno zakleo, kao na pr. da neće govoriti sa nekim članom porodice nikada, i slično tome) - misli (na to) iskupljenje (zakletve pod dobročivstvom)."

GLAVA

govora Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio: "Ve ejmullahi (i "Vejmullahi" - a oba izraza znače: I zakletva Allaha, tj. I zakletva Allahom je moja zakletva)."

PRIČAO NAM JE Kutejbete, sin Seida, od Ismaila, sina Džafera, od Abdullaha, sina Dinara, od Ibnu Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je:

Poslao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (jedno) poslanje (tj. jednu četu boraca) i učinio je zapovjednikom nad njima Usameta, sina Zejda. Pa je udario (prigovor) neki (od izvjesnih) ljudi u njegovo zapovjedništvo (tj. u vezi davanja zapovjedništva i komande njemu). Pa je ustao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao:

"Ako ste bili (tj. Ako ste takvi vi da) udarate u njegovo zapovjedništvo (zapovijedanje), pa već ste bili (običaja da) udarate u zapovjedništvo njegovoga oca otprije. A zakletva Allaha zaista bio je (on - otac Usameta) zaista stvoren za zapovjedništvo (za zapovijedanje), i zaista bio je zaista (jedan) od najdražih ljudi k meni. A zaista (ili: I zaista) ovaj (tj. Usamete) je zaista (jedan) od najdražih ljudi k meni poslije njega."

GLAVA:

Kako (tj. Kakva) je bila zakletva Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (u mnogo slučajeva)?

A rekao je Sa'd: Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "Tako mi (Onoga) koji (je Taj što) je moja duša u Njegovoj ruci." A rekao je Ebu Katadete: Rekao je Ebu Bekr kod Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio: "Ne tako mi Allaha tada!"

(Izraz u tekstu "hellahi, hallahi" je isto što i "vellahi, vallahi": tako mi Allaha.)

Govori se (Rekne se prilikom zaklinjanja): "Vallahi", i "billahi" i "tallahi" (ili "tellahi", a svi ti izrazi znače): tako mi Allaha.

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Jusufa, od Sufjana, od Musa-a, sina Ukbeta, od Salima, od Ibnu Umera rekao je: Bila je zakletva Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ne tako mi Prevrtača (Okretača, Izvrtača izvjesnih, ili svih) srca."

PRIČAO NAM JE Musa, pričao nam je Ebu Avanete od Abdulmelika, od Džabira, sina Semureta, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Kada je propao (tj. Kada propadne vizantijski) car, pa nema cara poslije njega. I kada je propao (kada propadne perzijski) kserks, pa nema kserksa poslije njega. Tako mi (Onoga) koji (je Taj što) je moja duša u Njegovoj ruci zaista će se potrošiti svakako riznice njih dvojice u put Allaha (na Božijem putu)."

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije: izvijestio me je Seid, sin Musejjeba, da je Ebu Hurejrete rekao: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Kada je propao (Kada propadne) kserks, pa nema kserksa poslije njega. I kada je propao (kada propadne) car (vizantijski), pa nema cara poslije njega (tj. nema više vizantijskoga cara). Tako mi (Onoga) koji (je Taj što) je duša Muhameda u Njegovoj ruci zaista će se potrošiti svakako riznice njih dvojice u (na) put Allaha."

PRIČAO NAM JE Muhamed, izvijestio nas je Abdete od Hišama, na Urveta, od njegovoga oca, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, da je on rekao:

"O sljedbo (narode) Muhameda! Tako mi Allaha da znate (ono) šta (ja) znam, zaista biste plakali mnogo i zaista biste se smijali malo."

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Sulejmana, pričao mi je Ibnu Vehb, izvijestio me je Hajvete, pričao mi je Ebu Akil Zuhrete, sin Mabeda, da je on čuo svoga djeda Abdullaha, sina Hišama, rekao je:

Bili smo sa Vjerovijesnikom, pomilovao ga Allah i spasio, a on je uzimač (a on je uzeo) za ruku Umera, sina Hattaba. Pa je rekao njemu Umer:

"O poslaniče Allaha! Zaista ti si draži k meni od svake stvari osim od moje duše (od moje osobe - osim od sebe samoga)." Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, njemu:

"Ne, tako mi (Onoga) koji (je Taj što) je moja duša u Njegovoj ruci dok (tj. do da) budem draži (dok ne budem draži) k tebi (i) od tvoje duše." Pa je rekao njemu Umer: "Pa zaista ono je sada (tako) tako mi Allaha zaista (da) si ti draži k meni (i) od moje duše (draži si mi i od mene samoga)." Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Sada (je savršeno i potpuno tvoje vjerovanje), o Umere!"

PRIČAO NAM JE Ismail, rekao je: Pričao mi je Malik od Ibnu Šihaba, od Ubejdulaha, sina Abdullaha sina Utbeta sina Mes'uda, od Ebu Hurejreta i Zejda, sina Halida, da su njih dvojica izvijestila njega da su se (nekakva) dva čovjeka prepirala (parničila podnijevši tužbu) ka poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao jedan (od) njih dvojice:

"Sudi među nama sa knjigom (tj. po knjizi) Allaha." A rekao je (taj) drugi, a on je razumniji (bistriji, bolji pravnik između) njih dvojice: "Da, o poslaniče Allaha, pa sudi među nama sa knjigom Allaha (po Allahovoj knjizi), i dozvoli meni da govorim." Rekao je: "Govori!" Rekao je: "Zaista moj sin je bio najamnik na (službi) ovoga."

Rekao je Malik: A "el-'asifu" je (što i) "el-edžiru" (najamnik, nadničar).

"Bludničio je (moj sin) sa njegovom ženom, pa su izvijestili mene da je na moga sina (njegovu) kamenovanje. Pa sam sebi otkupio od njega (svoga sina) za stotinu ovaca i (jednu) robinju. Zatim zaista ja sam pitao pripadnike (izvjesnoga) znanja (tj. učene ljude), pa su izvijestili mene da (ono) što je na moga sina (kazne, to) je bičevanje stotine (udaraca, tj. bičevanje sa stotinu udaraca) i protjerivanje (izgnanstvo u tuđinu u trajanju od jedne) godine. A samo je (to) kamenovanje (tj. A kamenovanje je samo) na njegovu ženu." Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zar ne?! (To jest: Pažnja! Pozor!) Tako mi (Onoga) koji (je Taj što) je moja duša u Njegovoj ruci zaista sudiću svakako među vama dvojicom sa knjigom (tj. prema knjizi) Allaha. Što se tiče tvojih ovaca i tvoje robinje, pa vraćanje na tebe (tj. da se povrate tebi, to je ispravno i to se dosuđuje)." I bičevao je njegovoga sina (sa) stotinu (udaraca) i protjerao (izagnao) je njega (jednu) godinu (dana). I zapovjedilo se je Unejsu Eslemiji da dođe (tj. da on ode) ženi (toga) drugoga (čovjeka), pa ako je priznala (tj. ako ona prizna blud), kamenovao je (tj. kamenovaće on) nju. Pa je priznala, pa je kamenovao nju.

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Muhameda, pričao nam je Vehb, pričao nam je Šubete od Muhameda, sina Ebu Jakuba, od Abdurahmana, sina Ebu Bekreta, od njegovoga oca, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Da li ste mislili (tj. Šta mislite) ako su (plemena) Eslem, i Gifar, i Muzejnete i Džuhejnete bolja od Temima, i Amirovića Sa'sa'atovih, i Gatafana i Eseda (da li) su promašili (uspjeh) i (da li) su štetovali?" Rekli su: "Da." Pa je rekao:

"Tako mi (Onoga) koji (je Taj što) je moja duša u Njegovoj ruci zaista oni su bolji od njih."

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije rekao je: Izvijestio me je Urvete od Ebu Humejda Sa'idije da je on izvijestio njega da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, postavio namjesnikom (jednoga) namjesnika, pa je došao njemu (taj) namjesnik kada je završio (izvršio zadatak) od svoga posla, pa je rekao:

"O poslaniče Allaha! Ovo je za vas (Ovo je vaše), a ovo se poklonilo meni."

(Pod izrazom "namjesnik" misli se na neku vrstu službenika, radnika koji je ubirao obaveznu milostinju - zekat.)

Pa je rekao njemu: "Pa zar nisi sjedio (tj. Pa zašto nisi ti sjedio) u kući tvoga (svoga) oca i tvoje (svoje) majke, pa pogledao (gledao, tj. čekao) da li (će da) se pokloni tebi, ili ne?" Zatim je ustao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (u) predvečerje poslije (svoje) molitve, pa se je osvjedočio (tj. izrekao je kelimei-šehadet), i pohvaljivao je na Allaha (tj. i hvalio je Allaha i zahvaljivao je Njemu) sa (onim načinom) što je On njegov stanovnik (tj. onako kako Njemu treba da se zahvali), zatim je rekao:

"Što se tiče poslije, pa šta je umu (izvjesnoga) namjesnika? Postavimo namjesnikom njega, pa dođe nama pa govori: "Ovo je od vašega rada (posla), a ovo se poklonilo meni." Pa zar (tj. Pa zašto) nije sjedio u kući svoga oca i svoje majke pa gledao da li (će da) se pokloni njemu, ili ne? Pa tako mi (Onoga) koji (je Taj što) je duša Muhammeda u Njegovoj ruci, neće pronevjeriti (tj. neće sebi sakriti, opljačkati) jedan (od) vas od nje (od milostinje ni jednu) stvar (pa da će proći drukčije) osim (tako da) je donio (tj. da će donijeti) njega (taj opljačkani dio na) sudnjem danu (i) nosi ga (noseći ga) na svome vratu. Ako je (to) bila (to što je utajio, sakrio, opljačkao) deva, donijet će je, za nju je (tj. ona ima) blekanje (ona će blečati). A ako je (to) bila krava, donijeće je (dovesti će je), za nju je (tj. ona ima) rikanje (ona će rikati). A ako je bila ovca (to što je sebi sakrio), donijeće je (dovesti će je, a ona) bleji (pušta glas od sebe). Pa već sam (to) priopćio (vama da vi znate - da bi to znali)."

Pa je rekao Ebu Humejd: Zatim je podigao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, svoju ruku čak (tako da) zaista mi zaista gledamo ka bjelini (bijelo-žutoj, ili bijelo-sivoj boji) njegovog dva pazuda.

("Ufretun" je boja praha, prašine, površine zemljinoga tla.)

Rekao je Ebu Humejd: "A već je to čuo sa mnom Zejd, sin Sabita, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, pa pitajte ga."

PRIČAO NAM JE Ibrahim, sin Musa-a, izvijestio nas je Hišam, on je sin Jusufa, od Mamera, od Hemmama, od Ebu Hurejreta rekao je: Rekao je Ebul-Kasim, pomilovao ga Allah i spasio:

"Tako mi (Onoga) koji (je Taj što) je duša Muhammeda u Njegovoj ruci da znate šta (ja) znam, zaista biste plakali mnogo, i zaista biste se smijali malo."

PRIČAO NAM JE Umer, sin Hafsa, pričao nam je moj otac, pričao nam je Aameš od Ma'rura, od Ebu Zerra rekao je: Dopro (Stigao) sam k njemu (tj. ka Muhamedu a.s.), a on govori, u hladu (sjeni, sjenci) Kabe:

"Oni su najpropaliji (tj. na najvećem gubitku, šteti) tako mi Gospodara Kabe. Oni su najpropaliji tako mi Gospodara Kabe." Rekao sam: "Šta je moje stanje (moja stvar) u pogledu te propalosti, (gubitka, štete)? Da li se vidi u mene (u pogledu mene neka) stvar (nešto)? Šta je (Kakvo je) moje stanje (moja stvar)?" Pa sam sjeo k njemu (tj. do njega), a on govori (to). Pa nisam mogao da šutim, a pokrilo je mene (to, tj. pritiskivalo je, zaokupljalo je mene to što on govori) što (tj. koliko) je htio Allah, pa sam rekao:

"Ko su oni, sa mojim ocem si ti i mojom majkom (otkupljen, tj. dao bih za tebe i svoga oca i svoju majku), o poslaniče Allaha (tj. Ko su ti ljudi što su na najvišem, najvećem gubitku)?" Rekao je:

"Najmnogobrojniji imanjinima (tj. Izvjesni ljudi koji imaju najviše imanja, imetka), osim ko je rekao ovako, i ovako i ovako (tj. osim onih imućnih ljudi koji dijele u dobrotvorne svrhe i naprijed, i desno i lijevo)."

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb, pričao nam je Ebu Zinad od Aaredža, od Ebu Hurejreta rekao je: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Rekao je Sulejman (a.s.): "Zaista ophodiću (Obići ću) svakako noćas (večeras) devedeset žena, svaka (od) njih (će da) donese (rodi jednoga) konjanika (koji će da) se bori u (na) putu Allaha." Pa je rekao njemu njegov drug: "Ako je htio (tj. Ako htjedne) Allah (ako Bog da)." Pa nije rekao: "Ako je htio Allah." Pa je ophodio na njih sve, pa nije zanjela (nije ostala oplodena, trudna ni jedna) od njih osim jedna žena (koja) je donijela (rodila) polovinu (jednoga) čovjeka. A zakletva (Allaha) koji (je Taj što) je duša Muhammeda u Njegovoj ruci da je rekao "Ako je htio Allah!", zaista bi se borili u putu Allaha (bivši oni) konjanici svi."

PRIČAO NAM JE Muhamed, pričao nam je Ebul-Ahvas od Ebu Ishaka, od Bera-a, sina Aziba, rekao je:

Poklonila se je ka Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, (jedna) krpa (u stvari: otcijepljen komad) od svile. Pa su počeli (izvjesni) ljudi (da) naizmjenično uzimaju nju između sebe (tj. da je dohvataju i da je od jednoga do drugoga u krugu šalju) i (da) se čude od (tj. zbog) njezine ljepote i njezine mekoće. Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zar se čudite (divite) od nje (zbog nje)?" Rekli su: "Da, o poslaniče Allaha!" Rekao je: "Tako mi (Onoga) koji (je Taj što) je moja duša u Njegovoj ruci zaista maramice (rupci) Sa'da (Muazovoga) u raju bolji su od nje." Nije rekao Šubete i Israil od Ebu Ishaka: "Tako mi (Onoga) koji (je Taj što) je moja duša u Njegovoj ruci."

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Bukejra, pričao nam je Lejs od Junusa, od Ibnu Šihaba, pričao mi je Urvete, sin Zubejra, da je Aiša, bio zadovoljan Allah od nje, rekla: Zaista je Hinda, kći Utbeta, sina Rebi'ata, rekla:

"O poslaniče Allaha! Nije bila, od (onoga) što je na leđima (tj. na površini) Zemlje, porodica (ni jednih) šatora, ili (ni jednoga) šatora, draže k meni da budu poniženi od porodice

tvojih šatora, ili tvoga šatora." Sumnjao je Jahja (o tome da li je rečeno tvojih šatora, ili je rečeno tvoga šatora).

("Hibaun" je jedan šator, a "ahbaun" su šatori. Riječ "ehlun" znači i stanovnici, pa bi prevod mogao da glasi i ovako: "Nisu bili - od (onoga) što je na leđima Zemlje - stanovnici (ni jednih) šatora, ili (ni jednoga) šatora (takvi da) je draže meni da budu poniženi od stanovnika tvojih šatora, ili tvoga šatora.")

"Zatim nisu osvanuli danas porodica (stanovnici ni jednih) šatora, ili (ni jednoga) šatora (takvi da) je draže k meni da budu časni (ugledni, moćni) od porodice (od stanovnika) tvojih šatora, ili tvoga šatora." Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"I takođe tako mi (Onoga) koji (je Taj što) je duša Muhammeda u Njegovoj ruci (povećaće se tvoja ljubav još više - ili: I takođe i ja osjećam prema tebi)." Rekla je: "O poslaniče Allaha! Zaista Ebu Sufjan je (jedan) čovjek vrlo škrt. Pa da li je na mene poteškoća (tj. Da li je meni grijeh) da nahranim od (onoga imanja) koje je za njega (koje je njegovo vlasništvo, koje njemu pripada, koje on ima)?" Rekao je: "Ne, osim sa (izvjesnim) poznatim (načinom, tj. Nema ti grijeha, osim jedino što moraš da običnu količinu uzmeš pa da njom nahraniš)."

PRIČAO NAM JE Ahmed, sin Usmana, pričao nam je Šurejh, sin Meslemeta, pričao nam je Ibrahim od svoga oca, od Ebu Ishaka rekao je: Čuo sam Amra, sina Mejmuna rekao je: Pričao mi je Abdullah, sin Mes'uda, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Dok je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, dodavač (tj. prislonjač) svojih leđa ka kupoli (tj. uz jednu kupolu) od jemenske kože, kadli je rekao (tj. kadli reče iznenada) svojim drugovima:

"Da li se zadovoljavate da (vi) budete četvrtina stanovnika raja?" Rekli su: "Da." Rekao je: "Pa zar niste (da li niste - Jeste li) zadovoljni da budete trećina stanovnika raja?" Rekli su: "Da." Rekao je: "Pa tako mi (Onoga) koji (je Taj što) je duša Muhammeda u Njegovoj ruci zaista ja zaista se nadam da budete (vi) polovina stanovnika raja (tj. da vi budete sačinjavali polovinu stanovnika raja i njegovih vrtova)."

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Meslemeta, od Malika, od Abdurahmana, sina Abdullaha sina Abdurahmana, od njegovoga oca, od Ebu Seida Hudrije da je (jedan) čovjek čuo (jednoga drugoga) čovjeka (da) čita (uči suru koja počinje sa riječima:) "Reci: On - Allah je jedan.", (i) povraća nju (tj. ponavljajući nju više puta). Pa pošto je osvanuo, došao je k poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je to spomenuo njemu, i kao da (taj) čovjek broji (smatra) malenom nju (tu suru, tj. kao da smatra nju malo vrijednom). Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Tako mi (Onoga) koji (je Taj što) je moja duša u Njegovoj ruci zaista ona zaista se izjednačuje (izravnava sa) trećinom Kur'ana."

(To jest: Ona odgovara trećini Kur'ana.)

PRIČAO NAM JE Ishak, izvijestio nas je Habban, pričao nam je Hemmam, pričao nam je Katadete, pričao nam je Enes, sin Malika, bio zadovoljan Allah od njega, da je on čuo Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Upotpunite (vi svoje) naklonjanje i (svoje) padanje ničice (u molitvi - ruku' i sedždu u namazu), pa (tj. jer) tako mi (Onoga) koji (je Taj što) je moja duša u Njegovoj ruci, zaista ja zaista vidim vas od poslije mojih leđa (tj. ozadi, iza svojih leđa) kada god ste se naklonjali (kad god činite ruku') i kada god ste padali ničice (i kad god činite sedždu)."

PRIČAO NAM JE Ishak, pričao nam je Vehb, sin Džerira, pričao nam je Šubete od Hišama, sina Zejda, od Enesa, sina Malika, da je (jedna) žena od Pomagača došla Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, (a) sa njom su (neka) djeca njezina. Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Tako mi (Onoga) koji (je Taj što) je moja duša u Njegovoj ruci zaista vi ste zaista najdraži (od svih, od sviju) ljudi k meni." Rekao je nju (tu izreku, rečenicu) tri puta.

GLAVA:

Ne kunite se sa vašim očevima (tj. svojim očevima - a to će reći: Ne govorite: Oca mi, tako mi oca - ili kako se negdje rekne: Majke mi!).

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Meslemeta, od Malika, od Nafi'a, od Abdullaha, sina Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, stigao Umera, sina Hattaba, a on ide (putuje Umer) u (tj. među nekim) jahačima (deva i u taj čas Umer) se kune (zaklinje) sa svojim ocem, pa je rekao (Muhammed a.s.):

"Zar ne? (To jest: Pažnja! Pozor!) Zaista Allah zabranjuje vama da se kunete (kletete) sa vašim očevima (tj. svojim očevima). Ko je bio zaklinjač (Ko hoće da se zaklinje, ili ko treba da se zakune), pa neka se zakune sa Allahom (neka se kune Allahom), ili neka šuti."

PRIČAO NAM JE Seid, sin 'Ufejra, pričao nam je Ibnu Vehb od Junusa, od Ibnu Šihaba rekao je: Rekao je Salim, rekao je Ibnu Umer: Čuo sam Umera (da) govori: Rekao je meni poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zaista Allah zabranjuje vama da se kunete (zaklinjete) sa vašim očevima." Pa tako mi Allaha nisam se zakleo s njom (tj. zakletvom u kojoj se kunem svojim ocem, u kojoj sam se kleo sa svojim ocem) otkako sam (to) čuo (od) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, sjećajući se (ja toga, tj. nisam se zakleo od tada hotimično), a ni prenoseći (nečiju zakletvu ko se je zakleo svojim ocem).

Rekao je Mudžahid: "..... ili prenošenja (predaje, tj. prenošenje, predaju) od (kakvoga) znanja (nauke)....." je (značenja) je'suru 'ilmen: prenosi (predaje, priča neko) znanje (nauku).

(Riječ "eserun" ima više značenja: trag; znak; prenošenje nečijega govora, pričanja. Upravo ovo zadnje značenje imaju riječi u tekstu "asiren" i u citiranome dijelu ajeta "..... esaretin.....".)

Slijedio je njega (Junusa) 'Ukajl, i Zubejdija i Ishak Kelbija (svi) od Zuhrije. A rekao je Ibnu 'Ufejnete i Mamer od Zuhrije, od Salima, od Ibnu Umera: Čuo je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, Umera.

PRIČAO NAM JE Musa, sin Ismaila, pričao nam je Abdulaziz, sin Muslima, pričao nam je Abdullah, sin Dinara, rekao je: Čuo sam Abdullaha, sina Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, (da) govori: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ne kunite se (Ne zaklinjite se) sa vašim očevima."

PRIČAO NAM JE Kutejbete, pričao nam je Abdulvehhab od Ejjuba, od Ebu Kilabeta i Kasima Temimije, od Zehdema rekao je:

Bila je između plemena od Džerma (tj. između plemena Džerma, Džermovića) i između Eš'arije (Eš'arovića jedna velika) ljubav i pobratimstvo. Pa smo bili kod Ebu Musa-a Eš'arije. Pa se približilo k njemu (tj. stavilo se je pred njega jedno) jelo, u njemu je meso kokošiju. A kod njega je (jedan) čovjek od Tejmulahovića, crven, kao da je on od (izvjesnih) slobodnjaka, pa je pozvao njega k (tome) jelu (k toj hrani). Pa je rekao:

"Zaista ja sam vidio njega (tj. tu živinu - kokoš - da) jede (jednu) stvar, pa sam se ogadio (pa mi se gadi na) njega (na meso kokoši, tj. smatram je nečistom, poganom), pa sam se zakleo da neću jesti njega (meso kokoši)." Pa je rekao: "Ustani (tj. Primakni se da jedeš), pa (jer) zaista ispričaću svakako tebi od toga (tj. o tome). Zaista ja sam došao poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, u nekolicini (tj. sa nekolicinom) od Eš'arija (Eš'arovića), (pa) tražimo nošenje (natovarenje od) njega (tj. da nam dadne deva ili konja za prenos ratnih potreština), pa je rekao:

"Tako mi Allaha neću natovariti (nositi) vas, i nema kod mene (ono) što (bih mogao da) natovarim (na njega, da nosim na njemu) vas." Pa se donio (tj. doveo) poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, plijen (nekih) deva. Pa je pitao od nas (tj. o nama, za nas) pa je rekao: "Gdje je (ta) nekolicina Eš'arija?" Pa je zapovjedio za nas (tj. nama da se pruži nama pomoć) sa pet deva, bijelih grba (doslovno: bijelih vrhova, a misli se na vrhove grba od deva). Pa pošto smo otišli (krenuli od njega), rekli smo: "Šta smo napravili? Zakleo se poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) neće natovariti (nositi) nas, i (da) nema kod njega (ono) što (bi mogao da) natovari (nosi, ponese) nas, zatim je natovario nas. Zanimarili smo poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, njegovu zakletvu (tj. Smetnuli smo ga od njegove zakletve i prouzrokovali smo da je zanemari, zaboravi). Tako mi Allaha nećemo se spasiti nikada." Pa smo se povratili k njemu, pa smo rekli njemu:

"Zaista mi smo došli tebi zato (da) natovariš (poneseš) nas, pa si se zakleo da nećeš natovariti nas i (da) nema kod tebe (ono) što (bi mogao da) natovariš nas (što bih nam mogao dati)." Pa je rekao: "Zaista ja nisam natovario vas, a ali (tj. već) Allah je natovario vas. Tako mi Allaha neću se zaklesti (ni) na (jednu) zakletvu, pa (da) vidim osim nje (da) je bolje (nešto) od nje (pa da ću drukčije učiniti) osim (to da) sam došao (tj. da ću doći i prići onome poslu) koji je bolji, a odriješio sam se (tj. a odriješiću se od) nje (zakletve iskupljenjem - keffaretom - koje je predviđeno za prekršenje i odstupanje od zakletve)."

GLAVA:

Neće se zaklinjati sa (kipovima) Latom i 'Uzzatom, a ni sa (tim) idolima (sotonama).

PRIČAO MI JE Abdullah, sin Muhameda, pričao nam je Hišam, sin Jusufa, izvijestio nas je Mamer od Zuhrije, od Humejda, sina Abdurahmana, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Ko se je zakleo (tj. Ko se zakune), pa je rekao (tj. pa rekne) u svojoj zakletvi: tako mi Lata i Uzze (Uzzata), pa neka (odmah) rekne: "Nema božanstva osim Allah!" A ko je rekao (ko rekne) svome drugu: "Dođi (da) se kockam (kartam s) tobom!", pa neka milodari (neka podijeli, sadaku, milostinju)."

GLAVA

(onoga) ko se je zakleo na (izvjesnu, tj. na neku) stvar iako se nije (on) učinio da se zaklinje (tj. iako se od njega nije tražilo da se zakune za tu stvar hoće li je činiti, ili ne).

PRIČAO NAM JE Kutejbete, pričao nam je Lejs od Nafi'a, od Ibnu Umera da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, napravio sebi (jedan, nekakav) prsten od zlata, i bio je (običaja da) oblači (tj. nosi) njega, pa učini (okrene) njegov kamen u unutricu svoga dlana (tj. nosio bi prsten tako da bi okrenuo kamen prstena prema dlanu). Pa su napravili (isto tako sebi izvjesni) ljudi. Zatim je zaista on sjeo na (svoju) govornicu, pa je iščupao (tj. skinuo) njega, pa je rekao:

"Zaista ja sam bio (običaja da) oblačim ovaj prsten i (da) učinim njegov (dragi) kamen od unutra (tj. unutar)." Pa je bacio njega, zatim je rekao:

"Tako mi Allaha neću obući njega nikada." Pa su bacili (pobacali ti izvjesni) ljudi svoje prstenje (tj. svaki svoj prsten).

GLAVA

(onoga, tj. o onome) ko se zakleo sa (nekom drugom) vjerom osim Islama.

A rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: Ko se je zakleo (tj. Ko se zakune) sa Latom i Uzzom (Uzzatom), pa neka rekne: "Nema božanstva osim Allah!" A nije pripisao (pripisivao) njega ka (izvjesnom) bezvjerstvu.

PRIČAO NAM JE Mualla, sin Eseda, pričao nam je Vuhejb od Ejjuba, od Ebu Kilabeta, od Sabita, sina Dahhaka, rekao je: Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ko se je zakleo sa (nekom drugom vjerom) osim vjere Islama, pa on je (onaj, onakav) kao što je rekao. A ko je ubio svoju osobu (sam sebe) sa (nekom, jednom) stvari, kažnjavao se je (tj. kažnjavaće se on) s njome (njome, tom stvari) u vatri pakla. A proklinjanje (izvjesnoga) vjernika je kao njegovo ubijanje. A ko (se) je bacio (na jednoga) vjernika sa bezvjerstvom (tj. ko je obijedio vjernika za bezvjerstvo, ko oglasi i proglasi vjernika da je bezvjernik), pa ono (pa to) je kao njegovo ubijanje."

GLAVA:

Neće govoriti (vjernik u svome govoru): "Šta je htio Allah i (šta) si htio (ti).".

(Neki vele da se može reći: "Šta je htio Allah, zatim šta si ti htio.".)

I da li (da vjernik) govori (rekne nekome): "Ja sam sa Allahom, zatim s tobom, (ili: Ja u Allaha, zatim u tebe - uzdam se, polažem nadu, - da li tako da rekne, kaže, govori, ili ne)?".

A rekao je Amr, sin Asima: Pričao nam je Hemmam, pričao nam je Ishak, sin Abdullaha sina Ebu Talhata, pričao nam je Abdurahman, sin Ebu Amreta, da je Ebu Hurejrete pričao njemu da je on čuo Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Zaista (neka) trojica (ljudi) u Israelićana (tj. među Israelićanima bili su takve sudbine da) je htio Allah da iskuša (tj. da stavi na kušnju, na iskušenje) njih, pa je poslao (jednoga) anđela (meleka). Pa je došao (taj anđeo izvjesnome tome) gubavome pa je rekao:

"Odsjekla (tj. Isprekidala) su se sa mnom (tj. u mene moja) užeta, pa nema dovoljnosti meni osim sa Allahom, zatim s tobom." Pa je spomenuo (tj. ispričao dalje cijeli taj) hadis.

GLAVA

govora Allaha, uzvišen je: "I zaklinjali su se (Zaklinju se oni) sa Allahom trudom (ozbiljnošću) svojih zakletvi....".

A rekao je Ibnu Abbas: Rekao je Ebu Bekr: "Pa tako mi Allaha, o poslaniče Allaha, zaista češ pričati svakako meni za (ono) koje sam (što sam) pogriješio u (izvjesnom) snu (snoviđenju, tj. u tumačenju izvjesnoga sna, snoviđenja)." Rekao je: "Nećeš se zaklinjati (tj. Ne zaklinji se)."

PRIČAO NAM JE Kabisate, pričao nam je Sufjan od Eš'asa, od Muavijeta, sina Suvejda sina Mukarrina, od Bera-a, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio. - H - A pričao mi je Muhamed, sin Beššara, pričao nam je Gunder, pričao nam je Šubete od Eš'asa, od Muavijeta, sina Suvejda sina Mukarrina, od Bera-a bio zadovoljan Allah od njega, rekao je:

Zapovjedio je nama Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, za obistinjanje (izvjesnoga) zaklinjača (tj. da sprovedemo na istini zakletvu zaklinjača, da nastojimo da se obistini zakletva zaklinjača, osim opravdane zapreke koja ne dopušta da se udovolji zakletvi zaklinjača, kao u prethodnom slučaju kada Muhammed a.s. nije udovoljio zakletvi Ebu Bekra r.a.).

PRIČAO NAM JE Hafs, sin Umera, pričao nam je Šubete, izvijestio nas je Asim Ahvel, čuo sam Ebu Usmana (da) priča od Usameta da je (jedna) kći poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, poslala k njemu (ovakvu poruku i vijest), a sa poslanikom Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (bio) je Usamete, sin Zejda, i Sa'd i Ubejj:

"Zaista moj sin već se je uprisutnio (uprisustvovao, tj. doveo se je pred smrt, došlo mu je vrijeme da umre), pa prisustvuj nam." Pa je poslao (njoj poruku), čita (tj. šalje joj svoj) pozdrav i govori:

"Zaista za Allaha je (tj. Zaista Allahu pripada ono) što je uzeo i što je dao. I svaka stvar kod Njega je imenovana (tj. određena i vezana za rok), pa neka se (ona) strpi i neka sebi računa (na Allahovu nagradu)." Pa je poslala k njemu (ona novu poruku u kojoj) se (ona) zaklinje na njega (tj. zaklinje ga da dođe). Pa je ustao, i ustali smo (i mi) sa njim. Pa pošto je sjeo, podiglo se je (tj. podignuto je to dijete) k njemu. Pa je posadio njega u svoje krilo, a duša

(toga) djeteta hropti (ili: giba se, koleba se, pokreće se). Pa su se izlila (tj. zasuzila su) dva oka poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. Pa je rekao Sa'd:

"Šta je ovo (tj. Šta je to), o poslaniče Allaha?" Rekao je: "Ovo je (jedna) milost (što) stavlja nju Allah u srca koga hoće od Svojih robova. A samo (će da) pomiluje Allah od Svojih robova (te) milostive (tj. Allah će pomilovati od Svojih robova samo milostive)."

PRIČAO NAM JE Ismail, pričao mi je Malik od Ibnu Šihaba, od Ibnul-Musejjeba, od Ebu Hurejreta da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Neće umrijeti (tj. Ne umre ni) jednome od (tih) muslimana troje od (njegove) djece, (pa da) dotakne njega Vatra (išta više) osim razrješenje (njegove) zakletve (što iznosi)."

(To se tumači na više načina, tj. izraz "razrješenje zakletve" se tumači na više načina, ali ti načini neće se prikazivati ovdje.)

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Musenna-a, pričao mi je Gunder, pričao nam je Šubete od Mabeda, sina Halida, čuo sam Hariseta, sina Vehba, rekao je: Čuo sam Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Zar neću pokazati vama (tj. ukazati vama) na stanovnike raja? Svaki slabi (nemoćni), koji se je oslabio (ili: koji se smatra slabim), da se je zakleo (da se zaklete) na Allaha, zaista bi obistinio njemu (zakletvu). I (zar neću ukazati vama na) stanovnike Vatre? Svaki mnogomesnati (gruboga vrata, ohologa hoda), surovi (oštri, ili žestoki parničar, ili koji mnogo sakuplja, mnogo sprječava, tj. škrt), koji se drži velikim (koji sebe smatra da je velik toliko da okreće glavu od Božije istine)."

GLAVA:

Kada je rekao: "Svjedočim sa Allahom." Ili (kada je rekao): "Svjedočio sam sa Allahom."

PRIČAO NAM JE Sa'd, sin Hafsa, pričao nam je Šejban od Mansura, od Ibrahima, od Abideta, od Abdullaha (Mes'udovoga) rekao je:

Upitao se je (Upitan je) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, koji su ljudi najbolji? Rekao je:

"Moje pokoljenje (naraštaj, generacija), zatim koji slijede (dolaze iza) njih, zatim koji slijede njih. Zatim (će da) dođe (jedan) narod (čiji su ljudi takvi da) pretiče svjedočenje jednoga (od) njih njegovu zakletvu i njegova zakletva njegovo svjedočenje."

Rekao je Ibrahim: I bili su naši drugovi (običaja da) zabranjuju nama - a mi smo dječaci - da se zaklinjemo sa (izvjesnim) svjedočenjem i (izvjesnim) ugovorom.

(A ove riječi Ibrahima Nah'ije protumačene su tako da znače da im se je zabranjivalo da govore: "Ešhedu billahi" - svjedočim sa Allahom da ću učiniti to i to. Ili: "alejje 'ahdullahi" - na mene je ugovor Allaha da nije to i to bilo tako.)

GLAVA

ugovora Allaha, moćan je i veličajan je.

(To jest: O tome kada rekne osoba: "Alejje 'ahdullahi" - Na mene je ugovor Allaha, ugovor i obećanje Allaha da ću to i to učiniti, ili da to i to neću učiniti.)

PRIČAO MI JE Muhamed, sin Beššara, pričao nam je Ibnu Ebu Adijj od Šubeta, od Sulejmana i Mansura, od Ebu Vaila, od Abdullaha (Mes'udovoga), bio zadovoljan Allah od njega, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Ko se je zakleo (tj. Ko se zakune) na (jednu) zakletvu lažnu zato (zbog toga da) sebi odsiječe (uzme) s njom (pomoću nje) imanje (imetak nekoga) čovjeka muslimana - ili je rekao: (imanje) svoga brata - sreo je (tj. susresti će, srešće) Allaha, a On je na njega srdit." Pa je spustio (objavio) Allah njegovo potvrđivanje:

"Zaista (oni) koji sebi kupuju za ugovor Allaha (sa ugovorom Allaha, sa ugovorom Allahu).....".

Rekao je Sulejman u svome hadisu (ili: u svome pričanju): Pa je prošao (prolazio u taj čas) Eš'as, sin Kajsa pa je rekao: "Šta priča vama Abdullah?" Rekli su mu. Pa je rekao Eš'as: "Sišla je (objava toga ajeta) o meni (u vezi mene) i o (jednome) mome drugu o bunaru (tj. u vezi jednoga bunara što) je bio među nama."

GLAVA

(izvjesnoga) zaklinjanja (izvjesne zakletve) sa časću (moći) Allaha, i Njegovim svojstvima i Njegovim riječima.

A rekao je Ibnu Abbas: Bio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (običaja da) govori: "Utječem se Tvojoj časti (moći, ugledu, slavi, veličini, ponosu)." A rekao je Ebu Hurejrete od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ostaće (jedan) čovjek između raja i Vatre pa će govoriti: "O moj Gospodaru! Okreni (Skreni) moje lice od Vatre (na suprotnu stranu). Ne, tako mi Tvoje časti, neću pitati (tražiti, moliti od) Tebe (više nikakvu molbu) osim nje." A rekao je Ebu Seid: Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "Rekao je (tj. Reći će na to) Allah: "Za tebe je to (tj. Ti imaš to) i deset njegovih sličnosti (tj. i deset puta toliko)." A rekao je Ejub (Ejjub): "Tako mi Tvoje časti nema bogatstva meni (koje bi mene učinilo nepotrebnim i neovisnim) od Tvoga blagoslova (napretka, sreće)."

PRIČAO NAM JE Adem, pričao nam je Šejban, pričao nam je Katadete od Enesa, sina Malika: Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Neće prestati pakao (da) govori: "Da li je od povećavanja (tj. Da li ima još imalo povećanja onih koji pripadaju meni, Ima li još onih koji pripadaju meni)?"", dok stavi Gospodar (sve, svake) časti u njega (u pakao) Svoju nogu (Svoje stopalo), pa (će pakao tada da) govori: "Dosta (mi je), dosta (mi je), tako mi Tvoje časti (moći)." I skupiće se (sastaviće se) neki (dio) njega ka nekome (dijelu).

("Džehennemu" znači pakao i ta je riječ u arapskom jeziku ženskoga roda, pa su i zamjenice koje se odnose na tu riječ sve u ženskome rodu. Izraz "kademehu" koji doslovno znači: Svoje stopalo, Svoju nogu, neki tumače i drukčije, i daju drugo značenje tome izrazu, pa vele da to

znači: Svoje robove koje će Allah proturiti naprijed u pakao jer su bili najgori između Njegovih stvorenja. Ima još nekih tumačenja koja se neće prikazivati, navoditi.)

Predao je (tj. Pričao je) njega (ovaj hadis) Šubete od Katadeta.

GLAVA

govora (izvjesnoga) čovjeka: "Zaista život (tj. vječnost) Allaha (je moja zakletva, tj. Allahovoga mi života, Allahove mi vječnosti učiniću to i to!)."

Rekao je Ibnu Abbas: "Le 'amruke" je (isto što i) "Le 'ajšuke" (a oba izraza znače: Zaista tvoj život, a hoće da se kaže ovo: Zaista tvoj život je moja zakletva, Tako mi tvoga života).

PRIČAO NAM JE Uvejsija, pričao nam je Ibrahim od Saliha, od Ibnu Šihaba. - H - A pričao nam je Hadždžadž, sin Minhala, pričao nam je Abdullah, sin Umera, Numejrija, pričao nam je Junus, rekao je: Čuo sam Zuhriju, rekao je: Čuo sam Urveta, sina Zubejra, i Seida, sina Musejjeba, i Alkameta, sina Vekasa, i Ubejdulaha, sina Abdullaha, (da oni pričaju) od hadisa (tj. o hadisu; ili o pričanju, o događaju, o slučaju) Aiše, žene Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, kada su rekli njoj (za nju) stanovnici (izvjesne) laži (tj. lažovi, lašci, klevetnici ono) što su rekli, pa je očistio (oglasio čistom i nevinom) nju Allah. A svaki (pojedini od njih) pričao mi je skupinu (tj. dio) od (toga) hadisa (u kome se kaže i ono što sada slijedi).

Pa je ustao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, pa je tražio ispriku (tj. tražio je da bude ispričan i da mu se ne zamjeri ako učini nešto neugodno) od Abdullaha, sina Ubejja (i Selule). Pa je ustao Usejd, sin Hudajra pa je rekao Sa'du, sinu Ubadeta:

"Zaista život Allaha (je moja zakletva da) ćemo zaista (mi) ubiti svakako njega (tj. Abdullaha Selulinoga)."

GLAVA:

"Neće kazniti vas Allah za (vaš) nepromišljeni govor u vašim zakletvama (tj. zbog vaših mehaničkih, nesmišljenih zakletvi), a ali (tj. nego) kazniće vas za (ono) što su stekla vaša srca, a Allah je veliki opraštač, blag."

(Pod izrazom "..... za ono što su stekla vaša srca....." misli se na namjernu i ozbiljnu zakletvu, ali lažnu, tj. na svjesnu lažnu zakletvu.)

PRIČAO MI JE Muhamed, sin Musenna-a, pričao nam je Jahja od Hišama rekao je: Izvijestio me je moj otac od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, (u vezi značenja ajeta) "Neće kazniti vas Allah za (izvjesni nepromišljeni govor....." rekao je: Rekla je:

Spustila se (ova objava, tj. ovaj ajet) o njegovom govoru (tj. o govoru čovjeka): ne, tako mi Allaha! i: da, tako mi Allaha! (tj. ne, Boga mi! i: da, Boga mi!).

GLAVA:

Kada je pogriješio zaboravljajući u (svojim) zakletvama (tj. Kada je prekršio zakletvu u zaboravu i izvršio suprotno onome na što se je bio zakleo), i (GLAVA) govora Allaha, uzvišen je: "..... i nije na vas grijeh u (onome, tj. zbog onoga) što ste promašili u njemu

(pogriješili nehotimično).....". I rekao je: "..... ne kazni me sa (onoga, tj. zbog onoga) što sam zaboravio.....".

PRIČAO NAM JE Hallad, sin Jahja-a, pričao nam je Mis'ar, pričao nam je Katadete, pričao nam je Zurarete, sin Evfa-a, od Ebu Hurejreta podiže ga (u usta, do usta Vjerovijesnika a.s.) rekao je:

"Zaista Allah je prešao mojoj sljedbi od (tj. preko onoga) što su (zle misli) šaputale, ili (što) su pričale za njega njezine duše (duše sljedbe, tj. duše mojih sljedbenika) dok nije radila s njim (tj. dok nije sljedba uradila i počinila njega - to što je u mislima pomišljala i na što ga je duša nagovarala), ili (dok nije to) govorila (izrekla glasno)."

PRIČAO NAM JE Usman, sin Hejsema, ili Muhammed od njega (od Usmana), od Ibnu Džurejdža rekao je: Čuo sam Ibnu Šihaba (da) govori:

Pričao mi je 'Isa, sin Talhata, da je Abdullah, sin Amra sina 'Asa, pričao njemu da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (imao i ovakav jedan slučaj). Dok on predikuje (na) dan (bajramskoga, blagdanskoga) klanja (žrtava) kadli je ustao (tj. kadli ustade) k njemu (neki) čovjek pa je rekao (taj čovjek): "Bio sam (takav da) mislim (smatram), o poslaniče Allaha, (da u hodočašću treba učiniti) ovako i ovako prije (nego) ovako i ovako (tj. to i to prije toga i toga obreda)." Zatim je ustao drugi (neki) pa je rekao: "O poslaniče Allaha! Bio sam (takav da) mislim ovako i ovako (to i to) za ove tri (radnje, obreda u hodočašću)." Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Učini (tako), i nema poteškoće (tj. Uradi tako pa nema grijeha) zbog njih, svake (te radnje od) njih tada." Pa nije se upitao (nije upitan) tada (ni) o (jednoj) stvari (tj. ni o čemu, pa da je drukčije odgovorio) osim (tako da) je rekao: "Učini, učini, i nema poteškoće (tj. nema grijeha - nema za to grijeha, nema zbog toga grijeha)."

(Tri radnje i obreda, koji se spominju, neki vele da su: brijanje, klanje žrtve i bacanje kamenčića. Neki, pak, vele da su to: brijanje, klanje i ophođenje okolo-oko Ka'be.)

PRIČAO NAM JE Ahmed, sin Junusa, pričao nam je Ebu Bekr od Abdulaziza, sina Rufej'a, od Ata-a, od Ibnu Abbasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je: Rekao je (jedan) čovjek Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio:

"Posjetio sam (tj. Obavio sam tavafuz-zijare) prije (nego što sam uspio) da bacim (kamenčiće)." Rekao je: "Nema poteškoće (tj. Nema grijeha, nije to grijeh)." Rekao je (jedan) drugi: "Obrijao sam (se) prije (nego) da zakoljem (žrtvu - kurban)." Rekao je: "Nema poteškoće (nema grijeha, nema za to grijeha)." Rekao je (još jedan) drugi: "Zaklao sam prije (nego) da bacim (kamenčiće)." Rekao je: "Nema poteškoće (nema grijeha)."

PRIČAO MI JE Ishak, sin Mansura, pričao nam je Ebu Usamete, pričao nam je Ubejdulah, sin Umera, od Seida, sina Ebu Seida, od Ebu Hurejreta da je (jedan) čovjek unišao (u) Bogomolju (da) klanja, a poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (bio) je u kraju Bogomolje. Pa je došao (taj čovjek nakon klanjanja pred Muhammeda a.s.), pa je pozdravio njega. Pa je rekao njemu (Muhammed a.s.):

"Vrati se, pa klanjaj, pa (jer) zaista ti nisi klanjao." Pa se vratio, pa je klanjao, zatim je pozdravio. Pa je rekao: "I na tebe (tj. I tebi pozdrav). Vrati se, pa klanjaj, pa zaista ti nisi klanjao." Rekao je u trećem (vraćanju, tj. treći puta kada ga je vratio):

"Pa daj znati meni (tj. Pa pouči me, nauči me)." Rekao je: "Kada si ustao (Kada ustaneš) ka (izvjesnoj) molitvi, pa upotpuni (svoje) čišćenje, zatim se okreni Strani, pa veličaj (tj. izgovori: "Allahu ekber - Allah je veći od svega i svakoga!"), i čitaj sa (onim) što se je olakšalo (tj. pripravilo, naučilo napamet) s tobom od Kur'ana (uči ono što si naučio napamet iz Kur'ana). Zatim se nakloni (Učini ruku') dok (tj. čak tako da) se smiriš naklonjajući se (u položaju naklona - na ruku'u). Zatim podigni tvoju (svoju) glavu čak (tako da) se upraviš stojeći. Zatim padni ničice (Učini sedždu) čak (tako da) se smiriš bivajući ničice (tj. u stavu ničice da se smiriš - na sedždi da se smiriš). Zatim se podigni, čak (tako da) se ujednačiš (tj. da sjedneš) i (da) se smiriš sjedeći. Zatim padni ničice (učini drugu sedždu) čak (tako da) se smiriš bivajući ničice (bivajući u položaju ničice-sedžde). Zatim se podigni čak (da) se ujednačiš stojeći. Zatim to čini (tako) u tvojoj (svojoj) molitvi, svakoj njoj (tj. svoj, cijeloj njoj)."

PRIČAO NAM JE Fervete, sin Ebul-Magra-a, pričao nam je Alija, sin Mushira, od Hišama, sina Urveta, od njegovoga oca, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, rekla je:

Porazili su se (bili ti izvjesni) idolopoklonici (na) dan Uhuda (jednim) porazom (takvim da) se prepozna u (među) njima. Pa je zaurlikao Iblis (vođa đavola umiješavši se u prve redove muslimana): "O robovi Allaha! Zadnju vašu (stranu udrite, obmanjujući ih da se pozadi-iza njih nalaze neprijatelji, pa da se tako muslimani međusobno krve-zakrve i povedu borbu)." Pa se vratila prva njihova (linija, skupina), pa se udarala (pobila) ona i zadnja njihova (linija, skupina). Pa je pogledao Huzejfete, sin Jemana, pa kada li on sa svojim ocem! (To jest: Ugleda svoga oca.). Pa je rekao:

"Moj otac, moj otac!" Rekla je: "Pa tako mi Allaha nisu se spriječili (odstranili, rastavili od njega), čak su ubili njega (ne shvatajući još da su se u zabuni muslimani međusobno počeli udarati i ubijati). Pa je rekao Huzejfete: "Oprostio Allah vama!" Reкао je Urvete: Pa tako mi Allaha nije prestao (nije prošao i nestao) u Huzejfetu od nje (od ove nezgode) ostatak, čak je sreo Allaha (tj. čak je umro).

PRIČAO MI JE Jusuf, sin Musa-a, pričao nam je Ebu Usamete, pričao mi je 'Avf od Hilasa i Muhameda, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: Reкао je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ko je jeo zaboravljajući (tj. zaboravivši da je mjesec posta), a on je postač, pa neka upotpuni svoj post, pa (jer) samo je nahranio njega Allah (tj. nahranio je njega samo Allah) i napojio je njega (ili: i napojio ga je)."

PRIČAO NAM JE Adem, sin Ebu Ijasa, pričao nam je Ibnu Ebu Zi'b od Zuhrije, od Aaredža, od Abdullaha, sina Buhajnete, rekao je:

Klanjao je sa nama poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je ustao u (ta) dva rekata prva prije (nego) da sjedne (nakon dva rekata), pa je prošao u svojoj molitvi (dalje da obavi slijedeće od molitve). Pa pošto je završio (svršio, okončao) svoju molitvu, iščekivali su (prisutni) ljudi njegovo pozdravljanje (tj. njegovo davanje selama na kraju molitve-namaza), pa je (on umjesto selama) veličao (tj. rekao je "Allahu ekber!") i pao je ničice (na sedždu) prije (nego) da pozdravi (prije predaje selama). Zatim je podignuo (podigao) svoju glavu (tj. Zatim se digao sa sedžde na sjedenje). Zatim je (ponovo) veličao i pa je ničice (učinio sedždu). Zatim je podignuo svoju glavu i pozdravio je (tj. vratio se sa druge sedžde i tek onda predao selam).

(Pod izrazom "pozdravio je" i "pozdravi" misli se na selam pri kraju namaza, klanjanja - s kojim se završava namaz. Pod izrazom "veličao je" misli se na izgovaranje "Allahu ekber!" Padati ničice znači činiti sedždu.)

PRIČAO MI JE Ishak, sin Ibrahima, čuo je Abdulaziza, sina Abdusameda, pričao nam je Mansur od Ibrahima, od Alkameta, od Ibnu Mes'uda, bio zadovoljan Allah od njega, da je vjerovijesnik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, klanjao s njima molitvu (izvjesnoga) podneva, pa je povećao, ili je okrnjio od nje (od molitve). Rekao je Mansur: Neću znati (tj. Ne znam da li) je Ibrahim pogriješio (tj. zaboravio kakao je rečeno), ili Alkamete. Rekao je: Reklo se je:

"O poslaniče Allaha! Je li se skratila (ova) molitva, ili si zaboravio?" Rekao je: "A šta je to (A što to, Kako, Zašto to misliš)?" Rekli su: "Klanjao si ovako i ovako (tako i tako)." Rekao je: Pa je pao ničice (učinio je sedždu) s njima (izvršivši) dvoje padanje ničice (dva padanja ničice, tj. učinio je dvije sedžde), zatim je rekao:

"Ova dva padanja ničice su za (onoga) ko neće znati (ko ne zna da li) je povećao u svojoj molitvi, ili je okrnjio (tj. ko nije siguran, ko ne zna da li je povećao namaz-broj rekata više nego što treba, ili ga je skratio, smanjio) pa (on će da) istražuje (sebi onako kako je to) pravo (ispravno), pa (će da) upotpuni (ono) što je ostalo. Zatim (će da) padne ničice dva padanje ničice (tj. Zatim će da učini dvije sedžde)."

PRIČAO NAM JE Humejdija, pričao nam je Sufjan, pričao nam je Amr, sin Dinara, pričao mi je Seid, sin Džubejra, rekao je: Rekao sam Ibnu Abbasu, pa je rekao: Pričao nam je Ubejj, sin Ka'ba, da je on čuo poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"..... ne kazni me sa (onoga, tj. zbog onoga) što sam zaboravio, i ne priključi mi od moga posla (od moje stvari) teškoću.", rekao je: Bila je prva (riječ prigovora) od Musaa zaboravljanjem (tj. iz zaborava).

Rekao je Ebu Abdullah: Pisao je k meni Muhamed, sin Beššara: Pričao nam je Muaz, sin Muaza, pričao nam je Ibnu Avn od Šabije rekao je: Rekao je Bera', sin Aziba: A bio je kod njih (jedan) gost njihov. Pa je zapovjedio svojoj porodici da zakolju prije (nego) da se vrati, zato (da) jede njihov gost. Pa su zaklali (kurban oni) prije (bajramske) molitve (prije bajram namaza). Pa su to spomenuli Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio. Pa je zapovjedio njemu da povrati (to) klanje (tj. da ponovno zakolje drugu životinju kao kurban, žrvu). Pa je rekao:

"O poslaniče Allaha! Kod mene je koza dvizica (dvizica znači zašla u drugu godinu života), koza mlijeka, ona je bolja od dvije ovce mesa."

I bio je Ibnu Avn (običaja da) stane u (na) ovome mjestu od hadisa Šabije (bez da ga završi), i (da) priča od Muhameda, sina Sirina sa slično ovome hadisu (tj. nešto slično ovome hadisu), i (da) stane u ovome mjestu i (da) govori: Neću znati (tj. Ne znam) da li je doprijela (ta) dozvola (dopuštenje) osim njega (još nekome drugom), ili ne. Predao je njega (ovaj hadis) Ejjub od Ibnu Sirina, od Enesa, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

PRIČAO NAM JE Sulejman, sin Harba, pričao nam je Šubete od Esveda, sina Kajsja, rekao je: Čuo sam Džundebe rekao je:

Prisustvovao sam Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, (kada) je klanjao (na) dan (jednoga) bajrama (tj. godišnjega islamskoga praznika), zatim je predikovao, zatim je rekao:

"Ko je zaklao, pa neka zamjeni mjesto nje (mjesto te životinje, tj. neka zakolje drugu). A ko nije bio zaklao, pa neka zakolje sa imenom (u ime) Allaha."

GLAVA

(izvjesne) zakletve lažne (doslovno: zakletve velike zamočivačice, zagnjurivačice, jer ona zamoči, zagnjuri čovjeka u pakao, a misli se na svjesnu lažnu zakletvu koja se izrekne na suđenju). "I ne uzimajte svoje zakletve lukavstvom (kao sredstvo za prevaru) među vama (među sobom), pa (da) se oklizne noga poslije njezine stalnosti i (da) okušate (izvjesno) zlo sa (onoga) što ste odvrćali od puta Allaha, i za vas je kazna velika."

"..... dehalen....." je (što i) "mekren" i (isto što i) "hijaneten".

("Mekrun" je varka, smicalica, a "hijanetun" je prevara, pronevjera.)

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Mukatila, izvijestio nas je Nadr, izvijestio nas je Šubete, pričao nam je Firas, rekao je: Čuo sam Šabiju od Abdullaha, sina Amra, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Veliki grijesi (izvjesni) su: Udruživanje sa Allahom (nekoga i nečega), i neposlušnost (svojim) dvama roditeljima, i ubijanje (izvjesne, tj. nedužne, nevine) osobe i (izvjesna) zakletva lažna."

GLAVA

govora Allaha, uzvišen je: "Zaista koji kupuju (sebi) za ugovor Allaha i svoje zakletve (neku) cijenu malu, ti (su oni što) nema (nikakvoga) udjela za njih u zadnjem (životu, tj. u onozemnosti, na drugome svijetu), i neće govoriti (sa) njima Allah, i neće gledati k njima (na) sudnjem danu, i neće očistiti njih i za njih je (pripravljena jedna) kazna bolna.", i (GLAVA) Njegovoga govora, veličajno je Njegovo spominjanje: "I ne učinite Allaha preprekom (tj. I ne učinite zaklinjanje Allahom kao isprječenjem, preprekom) za vaše zakletve (kao cilj ili izgovor) da (ne) činite dobročinstvo, i borite se i popravljate (odnose) među (izvjesnim) ljudima, a Allah je svečujući, sveznajući.", i Njegovoga govora, veličajno je Njegovo spominjanje: "I ne kupujte za ugovor Allaha (neku) cijenu malu, zaista (ono) što je kod Allaha - ono je bolje za vas (tj. to je bolje vama) ako ste bili (takvi da) znate.". "I ispunite ugovor Allaha kada ste ugovorili (tj. kada ste se obavezali), i ne kvarite (ne kršite svoje) zakletve poslije njihovoga učvršćenja (njihovih učvršćenja), a već ste učinili Allaha nad vama (kao) jamca....".

PRIČAO NAM JE Musa, sin Ismaila, pričao nam je Ebu Avanete od Aameša, od Ebu Vaila, od Abdullaha (Mes'udovoga), bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ko se je zakleo na zakletvu strpljenja (tj. na zakletvu neku prinudno po zahtjevu sudije), (i) odsijeca (odsijecajući sebi on) s njom imanje (nekoga) čovjeka muslimana, sreo je (tj. sresti će, srešće) Allaha, a On je na njega srdit." Pa je spustio Allah potvrđivanje toga:

"Zaista koji kupuju za ugovor Allaha i svoje zakletve cijenu malu....." do kraja (toga) ajeta. Pa je unišao Eš'as, sin Kajsa, pa je rekao: "Šta je pričao vama Ebu Abdurahman?" Pa su rekli: "Ovako i ovako (To i to)." Rekao je: "O meni se je spustila (ta objava). Bio je za mene (tj. u mene jedan) bunar u zemlji sina strica moga (tj. u zemlji jednoga moga stričevića). Pa sam došao poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao:

"Tvoj dokaz, ili njegova zakletva (će trebati za rješenje spora)." Pa sam rekao: "Tada (će on da) se zakune na nju (na vodu, tj. za bunar), o poslaniče Allaha!" Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ko se je zakleo na zakletvu strpljivosti (tj. prinudno na suđenju), a on je u njoj (u toj zakletvi) griješnik, (i) odsijeca (sebi) s njom imanje (jednoga) čovjeka muslimana, sreo je Allaha (sresti će Allaha na) sudnjem danu, a On (Allah) je na njega srdit."

GLAVA

(izvjesne) zakletve u (onome, tj. zbog onoga) što neće posjedovati (tj. što ne posjeduje zaklinjač), i (zakletve) u (izvjesnome) griješenju (tj. za griješenje) i u (izvjesnoj) srdžbi.

PRIČAO MI JE Muhamed, sin Ala-a, pričao nam je Ebu Usamete od Burejda, od Ebu Burdeta, od Ebu Musa-a rekao je:

Poslali su mene moji drugovi ka Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, (da) pitam (molim) njega (za izvjesne) tovarne životinje (životinje za transport), pa je rekao:

"Tako mi Allaha neću natovariti (ni) na (jednu) stvar (ni našta)." A susreo (sreo) sam ga, a on je srdit. Pa pošto sam došao njemu (iza toga), rekao je: "Odi k svojim drugovima, pa reci: "Zaista Allah, ili: Zaista poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (će da) natovari vas."

PRIČAO NAM JE Abdulaziz, pričao nam je Ibrahim od Saliha, od Ibnu Šihaba. - H - A pričao nam je Hadžadž, pričao nam je Abdullah, sin Umera, Numejrija, pričao nam je Junus, sin Jezida, Ejlija, rekao je: Čuo sam Zuhriju rekao je: Čuo sam Urveta, sina Zubejra, i Seida, sina Musejjeba, i Alkameta, sina Vakkasa, i Ubejdulaha, sina Abdullaha sina Utbeta, o hadisu Aiše, žene Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, kada su rekli za nju stanovnici (izvjesne) laži (tj. lažovi, klevetnici ono) šta su rekli, pa je očistio (oglasio nevinom) nju Allah od (onoga) šta se rekli (o njoj). Svaki (pojedini) pričao je meni skupinu (tj. dio) od (toga) hadisa. Pa je spustio (tj. poslao je, objavio je) Allah:

"Zaista (oni) koji su donijeli (tu) laž.....", deset ajeta (tih), svaki (od) njih (tj. svi ovi ajeti) su o mojoj čistoti (nevinosti, nedužnosti, kaže Aiša). Pa je rekao Ebu Bekr Siddik - a bio je (običaja da) troši na Mistaha zbog njegovoga srodstva od njega (tj. zbog njegovoga srodstva s njime): "Tako mi Allaha neću trošiti na Mistaha (ni jednu) stvar (ništa) nikada poslije (onoga lažnoga govora) kojega je rekao (on) za Aišu (Aiši)." Pa je spustio Allah:

"I neka se ne zaklinju posjednici (izvjesne) vrline (vrijednosti; ili: posjednici izvjesnoga viška) od vas i (izvjesne) prostranosti (tj. bogatstva) da (će prekinuti da) daju srodnici (pomoć).....", ajet (taj vidjeti). Rekao je Ebu Bekr: "Da, tako mi Allaha, zaista ja zaista volim da oprosti (oprašta) Allah meni." Pa je vratio k Mistahu (svoju) opskrbu koju je bio (običaja da) troši na njega, i rekao je: "Tako mi Allaha neću iščupati (tj. neću prekinuti) nju od njega nikada."

PRIČAO NAM JE Ebu Mamer, pričao nam je Abdulvaris, pričao nam je Ejjub od Kasima, od Zehdema rekao je: Bili smo kod Ebu Musa-a Eš'arije, pa je rekao:

Došao sam poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, u nekolicini od Eš'arijevića. Pa sam susreo njega, a on je srdit. Pa smo tražili natovarenje (nošenje, tj. životinja za transport od) njega. Pa se zakleo da neće natovariti nas. Zatim je rekao:

"Tako mi Allaha, ako je htio (tj. ako htjedne) Allah, neću se zaklesti (ni) na (jednu) zakletvu, pa vidim (nešto drugo) osim nje (da) je bolje od nje, (pa da ću drukčije učiniti) osim (tako da) sam došao (tj. da ću doći i prići onome postupku) koji je bolji, a razriješio sam se nje (tj. a razriješiću se nje-zakletve njezinim iskupljivanjem)."

GLAVA:

Kada je rekao: "Tako mi Allaha neću govoriti danas!", pa je (onda iza toga) klanjao, ili je čitao (Kur'an), ili je slavio (Allaha), ili je veličao (Allaha), ili je hvalio (Allaha) ili je rekao (izgovarao) "La ilahe illellah" (Nema božanstva osim Allah!) - pa on je na njegovoj (na svojoj) namjeri.

A rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "Najvrijedniji govor su četiri (izraza): "Slava Allahu!", i "Hvala Allahu!", i "Nema božanstva osim Allah!" i "Allah je veći (od svega i svakoga, tj. Allah je najveći)!"

(Izraz "Allahu ekber" neki prevode i sa "Allah je velik!" Ispravno je, međutim, sa gramatičke strane samo prevođenje sa: "Allah je veći!".)

A rekao je Ebu Sufjan: Pisao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, ka Irakilju: "....., dođite ka (jednoj) riječi, jednakoju među nama i među vama.....". A rekao je Mudžahid: Riječ (izvjesne, ili prave) bogobožnosti je: "Nema božanstva osim Allah!"

(Iz ovoga se vidi, između ostaloga, da "kelimetun" znači i riječ i rečenica, jer je rečenica: "Nema božanstva osim Allah!".)

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije rekao je: izvijestio me je Seid, sin Musejjeba, od svoga oca rekao je:

Pošto je došla Ebu Talibu (njegova) smrt, došao je njemu poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao:

"Reci: "Nema božanstva osim Allah!", riječ (tu da) se prepirem za tebe s njom (tj. zbog nje, na osnovu nje) kod Allaha."

PRIČAO NAM JE Kutejbete, sin Seida, pričao nam je Muhamed, sin Fudajla, pričao nam je Umarete, sin Ka'ka-a, od Ebu Zur'ata, od Ebu Hurejreta, bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Dvije riječi, lake (lahke) su njih dvije na (tj. za svaki) jezik, (a) teške su njih dvije u (onozemnoj, onosvjetskoj) vagi (mjerilu ljudskih djela na sudnjem danu), mile (drage) su njih dvije ka Milosrdnome (Allahu, a to su riječi):

"Slava Allahu, i sa Njegovom hvalom (sa hvalom i zahvalom Njemu)! Slava Allahu Velikome!"

PRIČAO NAM JE Musa, sin Ismaila, pričao nam je Abdulvahid, pričao nam je Aameš od Šekika, od Abdullaha (Mes'udovoga), bio zadovoljan Allah od njega, rekao je: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (jednu) riječ, a rekao sam (ja) drugu.

(On je rekao:) "Ko je umro (bivši on takav da) učini (da čini) Allahu prispodobu (tj. vjerujući u kakvo biće slično Allahu po svome mišljenju), uveo se je (tj. biće uveden u) Vatru." A (ja) sam rekao drugu (riječ): "Ko je umro (takav da) ne učini (da ne čini) Allahu prispodobu (nikakve), uveo se je (biće uveden u) raj."

GLAVA

(onoga) ko se je zakleo da neće unići na svoju porodicu (tj. svojoj porodici, svojim ženama jedan) mjesec (dana, mjesec vremena), a bio je (taj) mjesec dvadeset i devet (dana).

PRIČAO NAM JE Abdulaziz, sin Abdullaha, pričao nam je Sulejman, sin Bilala, od Humejda, od Enesa rekao je:

Zakleo se je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, od (zbog) svojih žena, a bila se je pokrenula njegova noga (sa svoga mjesta, tj. iskočila iz svoga zgloba), pa je boravio u (jednoj) sobi (prostoriji na spratu) dvadeset i devet noći (tj. dana), zatim je sišao. Pa su rekli:

"O poslaniče Allaha! Zakleo si se na mjesec (dana da ćeš boraviti odvojeno od svojih žena)." Pa je rekao: "Zaista (ovaj, ili: svaki) mjesec biva dvadeset i devet (dana nekada)."

GLAVA:

Kada se je zakleo da neće piti širu (grožđa ili datula), pa je pio kuhani groždani iscijeđeni sok (tila'), ili otopinu svježih datula (ili grožđa) ili iscijeđeni sok grožđa (koji se je sam iscijedio iz grožđa), nije pokvario (nije prekršio) zakletvu u govoru (tj. po mišljenju) nekoga (od izvjesnih) ljudi (tj. po mišljenju Ebu Hanifeta), i nisu ova (pića) sa širama (tj. i nisu ova pića šire) kod njega.

PRIČAO MI JE Alija, čuo je Abdulaziza, sina Ebu Hazima, izvijestio me je moj otac od Sehla, sina Sa'da, da je Ebu Usejd, drug Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, pirovao (tj. napravio ženidbenu gozbu), pa je pozvao Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, za (tj. u) svoj pir (na svoju gozbu). Pa je bila (njegova) mlada njihov poslužitelj. Pa je rekao Sehl (tim izvjesnim) ljudima:

"Da li znate šta je napojila njega (tj. čime je napojila njega)? Potopila je za njega (neke suhe) datule u (jednu kamenu) posudu od (te) noći (tj. tu noć, uoči te noći), čak je osvanuo na njemu (tj. tom stanju taj sud, posuda), pa je napojila njega njime."

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Mukatila, izvijestio nas je Abdullah, izvijestio nas Ismail, sin Ebu Halida, od Ša'bije, od Ikrimeta, od Ibnu Abasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, od Sevde, žene (supruge) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekla je:

Umrla (Krepala) je nama (jedna) ovca, pa smo učinili njezinu kožu, zatim smo neprestano bacali (doslovno: zatim nismo prestali - da - bacamo, tj. potapamo datule) u nju, čak (tako da) je postala (istrošeni) mijeh (mješina).

GLAVA:

Kada se je zakleo da neće sebi prismoka (da neće uz hljeb sebi uzimati prismok, začini), pa je jeo datule (suhe) sa hljebom; i šta (je to što) bivaju od njega (ti krušni) prismoci (začini)?

(Učenjaci islamskoga prava - fikha - razna mišljenja imaju u pogledu toga šta je prismok hljebu. Ebu Hanife i Ebu Jusuf smatraju za prismok hljebu: ulje, med, so i sirće, a ne smatraju za prismok: pečeno meso, sir i jaja, dok Muhamed i to smatra za prismok, začini hljebu.)

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Jusufa, pričao nam je Sufjan od Abdurahmana, sina Abisa, od njegovoga oca, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, rekla je:

Nije se zasitila (najela) obitelj Muhameda, pomilovao ga Allah i spasio, od hljeba pšenice, prismočenoga (tj. uzetoga, pojedena uz prismok, sa prismokom), tri dana (uzastopce), čak se je priključio Allahu (tako živeći skromno, tj. i umro je tako skromno se hraneći).

A rekao je Ibnu Kesir: Izvijestio nas je Sufjan, pričao nam je Abdurahman od svoga oca da je on rekao Aiši za ovo (tj. pitao je nju za ovo, za ovaj hadis kada je susreo nju).

PRIČAO NAM JE Kutejbete, od Malika, od Ishaka, sina Abdullaha sina Ebu Talhata, da je on čuo Enesa, sina Malika (da) je rekao: Rekao je Ebu Talhate Umu Sulejmi:

"Zaista već sam čuo glas poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da je) slab, (i) prepoznajem u njemu (njegovu) glad. Pa da li je kod tebe od stvari (tj. Pa da li ti imaš nešto za pojesti)?" Pa je rekla: "Da." Pa je izvadila somune (lepinje) od ječma. Zatim je uzela (jedan) svoj zavijač, pa je zamotala (taj) hljeb sa nekim (dijelom) njega. Zatim je poslala mene ka poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. Pa sam otišao. Pa sam našao poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, u Bogomolji i sa njim su (izvjesni) ljudi. Pa sam stao nad njima. Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Je li poslao tebe Ebu Talhate?" Pa sam rekao: "Da." Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, za (onoga, tj. onima) ko je sa njim: "Ustanite." Pa su otišli (tj. krenuli) i otišao sam pred njima, dok sam došao Ebu Talhatu pa sam izvijestio njega. Pa je rekao Ebu Talhate: "O Umu Sulejmo! Već je došao (tj. Već dolazi) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, a nije (tj. nema) kod nas od (naše) hrane što (bi bilo dovoljno da) nahranimo njih." Pa je rekla: "Allah i Njegov poslanik su znaniji." Pa je otišao Ebu Talhate dok je susreo poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio. Pa je došao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, i Ebu Talhate sa njim dok su njih dvojica unišla. Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ovamo, o Umu Sulejmo, (donesi ono) što je kod tebe (tj. što imaš)!" Pa je donijela taj hljeb. Rekao je: Pa je zapovjedio poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, za taj hljeb pa se izmrvio (zdrobio, isitnio u male komade, na sitne komadiće). I iscijedila je Umu Sulejma (jedan) svoj mijeh (mješinu u kojoj je stajalo maslo), pa je prismočila (začinila) njega (taj izmrvljeni hljeb). Zatim je rekao (izgovorio) u njega poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (ono) šta je htio Allah da rekne (da izgovori), zatim je rekao:

"Dozvoli za deseticu (tj. Dozvoli deseticima ljudi, da unidu da jedu)." Pa je dozvolio njima. Pa su jeli dok su se zasitili (dok su se najeli), zatim su izišli. Zatim je rekao: "Dozvoli za deseticu." Pa je dozvolio njima. Pa je jeo (taj) narod (ljudi), svaki (od) njih i zasitili su se, a (taj) narod je (brojio) sedamdeset, ili osamdeset ljudi.

GLAVA

(izvjesne) namjere u (izvjesnim, ili u svima) zakletvama.

PRIČAO NAM JE Kutejbete, sin Seida, pričao nam je Abdul-Vehhab, rekao je: Čuo sam Jahja-a, sina Seida (da) govori: Izvijestio me je Muhamed, sin Ibrahima da je on čuo Alkameta, sina Vakkasa, Lejsiju (da) govori: Čuo sam Umera, sina Hattaba, bio zadovoljan Allah od njega, (da) govori: Čuo sam poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) govori:

"Samo su poslovi (tj. Poslovi su samo) sa (izvjesnom) namjerom (vrijedni, uračunljivi itd.), i samo je za čovjeka (tj. i čovjeku je samo ono uračunato) što je namjeravao. Pa ko (je takav da) je bila njegova selidba (seoba, iseljenje) ka Allahu i Njegovome poslaniku, pa njegova selidba je ka Allahu i Njegovome poslaniku (tj. primljena je kod Allaha i Allah će je nagraditi). A ko (je takav da) je bila njegova selidba ka (kakvoj) ovozemnosti (da) pogodi nju (tj. da je dogradi), ili (ka kakvoj) ženi (da) spari (tj. da vjenča) sebi nju, pa njegova selidba je ka (onome) što se (za što se) selio k njemu (tj. zbog čega, radi čega se je iselio)."

GLAVA:

Kada je poklonio svoje imanje na način (svoga) zavjeta i (svoga) pokajanja.

PRIČAO NAM JE Ahmed, sin Saliha, pričao nam je Ibnu Vehb, izvijestio me je Junus od Ibnu Šihaba, izvijestio me je Abdurahman, sin Abdullaha sina Ka'ba sina Malika, a bio je (Abdullah) vodič (vodič, vodilac) Ka'ba od (tj. između) njegovih sinova kada je (Ka'b) oslijepio, rekao je: Čuo sam (svoga oca) Ka'ba, sina Malika (da kaže) u svome hadisu (tj. u svome pričanju o svome slučaju u vezi kojega je objavljen i ajet koji počinje ovako:) "I na (izvjesnu) trojicu koji su se izostavili (bili ozadi, povratio se je Allah, tj. primio je njihovo pokajanje).....", pa je rekao (Ka'b) u zadnjem (dijelu, tj. na kraju) svoga hadisa (svoga pričanja):

"Zaista od moga pokajanja je (i to) da se izuvam (tj. da se isključujem, da se odričem) od svoga imanja (dajući ga kao) milostinju ka Allahu i Njegovom poslaniku (tj. milostinju u ime Allaha, radi Allaha i Njegovoga poslanika)." Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio: "Zadrži na (tj. za) sebe (sebi) neki (dio) tvoga (svoga) imanja, pa ono je (tj. pa to je) bolje za tebe (bolje tebi)."

GLAVA:

Kada je zabranio (sam sebi neki čovjek) svoju hranu. I Njegov govor, uzvišen je: "O Vjerovijesniče! Zašto zabranjuješ (sam sebi ono) što je dozvolio Allah tebi tražiš sebi (tj. tražeći sebi tako) zadovoljstvo svojih žena (supruga)? A Allah je veliki opraštač, milostiv. Već je uzakonio (propisao) Allah vama razrješenje vaših zakletvi....", i (u vezi toga je još) Njegov govor: "....., ne zabranjujte (sebi sami) lijepih (dobrih) naslada od onoga) što je dozvolio Allah vama.....".

PRIČAO NAM JE Hasen, sin Muhameda, pričao nam je Hadžadž, sin Muhameda, od Ibnu Džurejdža rekao je: Tvrdio je Ata' da je on čuo Ubejda, sina Umejra (da) govori:

Čuo sam Aišu (da ona) tvrdi da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, bio (jedno vrijeme običaja da) ostaje kod Zejnebe, kćeri Džahša i (da) pije kod nje (neki) med. Pa smo međusobno (jedna drugoj) preporučili ja i Hafsa da koja (od) nas (bude u prilici da) je unišao (kad uđe) njoj Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, pa neka (ona) rekne: "Zaista ja nalazim (tj. osjećam) od tebe miris smola (drveta 'urfut, a to je jedno pustinjsko drvo, slično velikom hrastu, a smole urfuta su slatke, ali imaju vrlo ružan miris). Da li si jeo smole (urfuta)?" Pa je unišao jednoj (od) njih dviju, pa je (ona) rekla to njemu. Pa je rekao:

"Ne, nego sam pio (neki) med kod Zejnebe, kćeri Džahša, i neću se vratiti njemu (tj. i neću ga više piti)." Pa je sišla (objava, tj. sišao je ajet):

"O Vjerovijesniče! Zašto zabranjuješ (sebi ono) što je dozvolio Allah tebi..... Ako se pokajete vas dvije ka Allahu....." (to je) za Aišu i Hafsu (namijenjeno, tj. te su riječi upućene Aiši i Hafsi) "..... I pošto je tajno rekao Vjerovijesnik ka nekoj (od) svojih žena (jedan) razgovor....." (to je rečeno) za njegov govor (tj. to se odnosi na njegove riječi): "....., nego pio sam med."

A rekao je meni Ibrahim, sin Musa-a, od Hišama (pričajući): "....., i neću se vratiti njemu (među nikada), i već sam se zakleo, pa ne izvješćuj o tome (ni) jednoga (čovjeka, tj. nikoga)."

GLAVA

(izvjesnoga) ispunjavanja (svoga) zavjeta (doslovno: GLAVA vjernosti za zavjet, tj. vjerno ispunjavanje zavjeta) i (GLAVA) Njegovoga govora, uzvišen je: "Ispunjavaju (oni) zavjet (svoj)....".

PRIČAO NAM JE Jahja, sin Saliha, pričao nam je Fulejh, sin Sulejmana, pričao nam je Seid, sin Harisa da je on čuo Ibnu Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, (da) govori:

"A zar se nije njima zabranio (taj) zavjet?! Zaista je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Zaista (taj) zavjet neće proturiti naprijed (ni jednu) stvar (od sudbine), i neće odgoditi (ostaviti za kasnije ništa što je suđeno), i samo se traži izvaditi sa (tim) zavjetom od (izvjesnoga) škrtoga (tj. i traži se izvaditi pomoću zavjeta samo od škrtoga neka pomoć za siromašnoga)."

PRIČAO NAM JE Halad, sin Jahja-a pričao nam je Sufjan od Mansura, izvijestio nas je Abdullah, sin Mureta (Murreta), od Abdullaha, sina Umera, rekao je:

Zabranio je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, (taj) zavjet (zavjetovanje) i rekao je:

"Zaista on neće vratiti (tj. spriječiti i izmijeniti od sudbine Božije ni jednu) stvar (ništa), a ali on (zavjet je takav da) se traži izvući (tj. da se izvuče korist za siromašnoga) s njim (tj. pomoću njega) od (izvjesnoga) škrtoga."

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb, pričao nam je Ebu Zinad od Aaredža, od Ebu Hurejreta rekao je: Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Neće donijeti (tj. Ne donosi) sinu Adema (tj. čovjeku njegov) zavjet (ni jednu) stvar (ništa što) nije bilo odredilo se njemu (čovjeku prije zavjetovanja), a ali (nego) baci njega (čovjeka njegov) zavjet ka (njegovoj) sudbini (što) se je već odredila njemu, pa traži izvaditi (tj. pa izvadi) Allah s njim od (izvjesnoga) škrtoga, pa dadne na njemu (zbog njega - zbog zavjeta čovjek) što nije bio (voljan da) dadne na njega otprije."

GLAVA

grijeha (onoga) ko neće (da) ispuni (tj. ko ne ispunjava svoj) zavjet.

(Dakle, musliman se ne treba zavjetovati, ali ako se zavjetuje, treba zavjet ispuniti, jer je griješan ako ne ispuni svoj zavjet.)

PRIČAO NAM JE Museded od Jahja-a, od Šubeta, pričao mi je Ebu Džemrete, pričao nam je Zehdem, sin Mudariba, rekao je: Čuo sam Imrana, sina Husajna (da) priča od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Najbolji (od) vas su moje pokoljenje (naraštaj, generacija), zatim (oni) koji slijede (dolaze odmah iza) njih, zatim (oni) koji slijede njih." Rekao je Imran: Neću znati (tj. Ne znam da li) je spomenuo dvije ili tri (generacije, pokoljenja) poslije svoga pokoljenja. "Zatim (će da) dođe narod (tj. jedni takvi ljudi što) se zavjetuju (koji se zavjetuju), a ne ispunjavaju (svoje zavjete), i pronevjeravaju, a ne povjerava im se, i svjedoče, a ne traži se od njih svjedočenje, i pojaviće se u njih (njihova izvjesna, velika) masnoća (tj. tjelesna debljina)."

GLAVA

(izvjesnoga) zavjeta u (izvjesnoj) poslušnosti (pokornosti Allahu Milostivome, i GLAVA Njegovoga govora, uzvišenje:) "I što ste trošili od troška ili ste se zavjetovali od zavjeta, pa zaista Allah zna njega, a nema za (izvjesne) nasilnike od (nikakvih) pomagača (tj. nikakvih pomagača)."

PRIČAO NAM JE Ebu Nuajm, pričao nam je Malik od Talhata, sina Abdul-Melika, od Kasima, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Ko se je zavjetovao da se pokori Allahu, pa neka se pokori Njemu. A ko se je zavjetovao da pogriješi Njemu, pa neka ne pogriješi Njemu."

(To znači: Ko se zavjetuje da će da učini nešto što prestavlja u vjeri dobro djelo, pa neka to i izvrši. A ko se zavjetuje da će da učini nešto što u vjeri prestavlja grijeh, pa neka taj takav zavjet ne izvršava.)

GLAVA:

Kada se je zavjetovao ili se je zakleo da neće govoriti (sa nekim, jednim) čovjekom (još) u predislamlju, zatim je primio Islam.

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Mukatila, Ebul-Hasen, izvijestio nas je Abdullah, izvijestio nas je Ubejdulah, sin Umera, od Nafi'a, od Ibnu Umera da je Umer rekao:

"O poslaniče Allaha! Zaista ja sam se zavjetovao u predislamlju da boravim (proboravim, zadržim se jednu) noć u (toj) bogomolji zabranjenoj (tj. u Svetoj Bogomolji, a to će reći: u Ka'bi)." Rekao je (na to njemu Muhamed a.s.): "Ispuni tvoj (tj. svoj) zavjet."

GLAVA

(onoga) ko je preminuo (umro), a na njemu je (jedan, neki) zavjet.

A zapovjedio je Ibnu Umer (jednoj) ženi (što) je učinila njezina majka na svoju osobu (jednu) molitvu u Kuba'-a (da će obaviti): "Klanjaj od nje (tj. Ti klanjaj, ženo, za nju - za svoju majku)." A rekao je Ibnu Abas slično njemu (tj. A i Ibnu Abas je bio sličnoga mišljenja kao i Ibnu Umer u ovome pitanju).

PRIČAO NAM JE Ebul-Jeman, izvijestio nas je Šuajb od Zuhrije rekao je: Izvijestio me je Ubejdulah, sin Abdullaha, da je Abdullah, sin Abasa, izvijestio njega da je Sa'd, sin Ubadeta, Ensarija tražio rješenje (od) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, o (jednom) zavjetu (što) je bio na (tj. pri) njegovoj majci, pa je (ona) preminula (umrla) prije (nego) da izvrši njega. Pa je riješio (tj. Pa je dao rješenje) njemu da (on) izvrši njega od nje (tj. taj zavjet za nju). Pa je (takva praksa) bila običaj poslije.

PRIČAO NAM JE Adem, pričao nam je Šubete od Ebu Bišra rekao je: Čuo sam Seida, sina Džubejra, od Ibnu Abasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, rekao je: Došao je (jedan) čovjek Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao njemu:

"Zaista se moja sestra zavjetovala da hodočasti, i zaista je ona umrla (umrijela, a nije ispunila svoj zavjet)." Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Da je bio na njoj (neki) dug (dugovanje), da li bi bio (ti) izvršilac njega (tj. da li bi ti taj dug platio za nju)?" Rekao je: "Da." Rekao je (Muhamed a.s.): "Pa izvrši Allahu (Njegovo pravo za nju, tj. Pa plati ti za nju i Allahu dugovanje koja ona Njemu duguje), pa On je preči za (to) izvršenje."

(To jest: Dugovanje Allahu je preče da se izvrši i ispuni nego dugovanje koje dugujemo ljudima.)

GLAVA

(izvjesnoga) zavjeta u (pogledu onoga) što neće posjedovati (tj. što ne posjeduje onaj što se zavjetuje) i u grijehu (tj. i GLAVA zavjeta da će se učiniti nešto što je po Islamu grijeh).

PRIČAO NAM JE Ebu Asim od Malika, od Talhata, sina Abdul-Melika, od Kasima, od Aiše, bio zadovoljan Allah od nje (s njom), rekla je: Rekao je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ko se je zavjetovao da se pokori Allahu, pa neka se pokori Njemu. A ko se je zavjetovao da pogriješi Njemu, pa neka ne pogriješi Njemu."

PRIČAO NAM JE Museded, pričao nam je Jahja od Humejda, od Sabita, od Enesa, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Zaista Allah je zaista bogat od kažnjavanja ovoga svoju osobu (svoje osobe, tj. Allah ne treba to što ovaj čovjek kažnjava i muči sam sebe)." A vidio je njega (tj. toga izvjesnoga čovjeka Vjerovijesnik a.s. da on) ide između svoja dva sina (jer nema snage da sam ide pješice, a bio se je zavjetovao da ide pješice na hadž - hodočašće). A rekao je Fezarija od Humejda, pričao mi je Sabit od Enesa.

PRIČAO NAM JE Ebu Asim od Ibnu Džurejdža, od Sulejmana Ahvela, od Tavusa, od Ibnu Abasa da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, vidio (jednoga) čovjeka (da) ophodi Ka'bu (a drugi ga vodi) sa jularom (povocem, uzdom) ili (nečim drugim) osim njega, pa je presjekao njega (jular, ular, povodac).

PRIČAO NAM JE Ibrahim, sin Musa-a, izvijestio nas je Hišam da je Ibnu Džurejdž izvijestio njih, rekao je: Izvijestio me je Sulejman Ahvel da je Tavus izvijestio njega od Ibnu Abasa, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, da je Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, prošao, a on (Ibnu Abbas) ophodi Ka'bu sa (jednim) čovjekom (koji) vodi (jednoga drugoga) čovjeka sa žvaljom (kolanom, tj. uzicom) u njegovom nosu, pa je presjekao nju (tj. tu žvalju, kolan, uzicu) Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, sa svojom rukom, zatim je zapovjedio njemu da vodi njega sa svojom rukom (a ne sa žvaljom, kolanom, uzicom).

PRIČAO NAM JE Musa, sin Ismaila, pričao nam je Vuhejb, pričao nam je Ejub od Ikrimeta, od Ibnu Abasa rekao je:

Dok Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, predikuje, kada li on (suoči se) sa (jednim) čovjekom stajačem (ugleda čovjeka koji je stajao, koji stoji)! Pa je pitao o njemu. Pa su rekli: "Ebu Israil. Zavjetovao se je da stoji, i da neće sjesti (tj. da ne sjedi), i neće tražiti hlad, i (da) neće tražiti hlad, i (da) neće govoriti i (da će da) posti." Pa je rekao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio:

"Zapovjedi (tj. Reci) mu, pa neka progovori (neka govori), i neka potraži hlad, i neka sjedne i neka (tj. a neka) upotpuni (dovrši) svoj post." Rekao je Abdulvehhab: Pričao nam je Ejub od Ikrimeta, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

(U ovom senedu nije spomenut ashab - Ibnu Abas - pa je hadis prema ovome drugome senedu mursel-hadis.)

GLAVA

(onoga) ko se je zavjetovao da (će da) posti (neke) dane (tj. nekoliko dana), pa se je složio (tj. trefio, sudario, susreo sa danima praznika) klanja žrtve ili mršenja (tj. pa je pogodio, potrefio, naišao na dane kurban-bajrama ili ramazanskog bajrama).

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Ebu Bekra, Mukademija, pričao nam je Fudajl, sin Sulejmana, pričao nam je Musa, sin Ukbeta, pričao nam je Hakim, sin Ebu Hureta, Eslemija da je on čuo Abdullaha, sina Umera, bio zadovoljan Allah od njih dvojice, (kada) se pitao (tj. kada je on upitan) o čovjeku (koji) se je zavjetovao da neće doći na njega (tj. njemu ni jedan) dan (drukčije) osim (tako da) je postio (tj. da će on postiti u tom danu), pa se je složio (trefio, tj. susreo sa) danom žrtava ili mršenja, pa je rekao (na to Abdullah r.a.):

"Zaista već je bio vama u poslaniku Allaha uzor lijep.....". Nije bio (običaja poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, da) posti dan (praznika) žrtava i mršenja, i niti vidi (tj. i niti je bio običaja da misli i smatra) postenje njih dvaju (tj. dana tih dvaju praznika).

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Meslemeta, pričao nam je Jezid, sin Zurej'a, od Junusa, od Zijada, sina Džubejra, rekao je: Bio sam sa Ibnu Umerom, pa je pitao njega (jedan) čovjek, pa je rekao:

"Zavjetovao sam se da postim svaki dan utorak, ili srijedu (sumnjao je pripovjedač), dok sam živio (tj. dok sam god živ, dok god sam živ), pa sam složio (trefio, potrefio, susreo, tj. pogodio) ovim danom dan (toga) klanja (žrtava)." Pa je rekao:

"Zapovjedio je Allah ispunjavanje (svoga) zavjeta, a zabranilo nam se je da postimo dan (toga praznika) klanja (žrtava)." Pa je povratio (tj. ponovio) na njega (njemu taj čovjek pitanje i svoj slučaj), pa je rekao (opet njemu Abdullah) slično njemu (tj. slično prvome svome odgovoru), (i) neće povećati na njega (tj. ne povećavajući na taj odgovor ništa više).

GLAVA:

Da li ulazi u (te) zakletve i (te) zavjete zemlja, i bravi (ovce), i usjevi i (razne vrste čovjekove) robe?

A rekao je Ibnu Umer: Rekao je Umer Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio: "Pogodio sam (tj. Zadobio sam jednu) zemlju, (i) nisam pogodio (ni jednoga) imanja nikada skupocijenijega od njega." Rekao je: "Ako si htio (tj. Ako hoćeš), zadržao si (ti) njezin korijen i milodario si s njom (tj. zadrži njezin korijen - uvaki je, zavještaj je - i milodari je)."

A rekao je Ebu Talhate Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio: "Najdraže (od) mojih imanja k meni je Bejruha' (Bejreha', rekavši on to) za (jedan) svoj zid (tj. palmik, voćnjak od palmi), okrenut prema Bogomolji.

PRIČAO NAM JE Ismail, pričao mi je Malik od Sevra, sina Zejda, Dilije, od Ebul-Gajsa, slobodnjaka Ibnu Muti'a (Ibnu Mutiovoga), od Ebu Hurejreta rekao je:

Izašli smo sa poslanikom Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (na) dan Hajbera, pa nismo zaplijenili (kao ratni plijen nikakvoga) zlata, a ni srebra, osim (tj. izuzev izvjesnih) imanja, i odjeća i robe. Pa je poklonio (jedan) čovjek iz (plemena) Dubejbovića, govori se (tj. ime je) njemu Rifa'ate, sin Zejda, za poslanika (tj. poslaniku) Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (jednoga) dječaka (tj. roba), govori se njemu (tj. ime tom dječaku je) Mid'am. Pa je upravio (tj. krenuo) poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, ka Vadil-Kira-u. Te kada je bio u Vadil-Kira-u, dok Mid'am obara (tj. skida, spušta) samar (kamile) poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, kada li (jedna) strijela skrenula (tj. zalutala dođe), pa je ubila njega (pa ga ubi). Pa su rekli (izvjesni) ljudi:

"Bivanje sretnim (tj. Sretan je)! Za njega je raj (tj. Njemu pripada raj, on će u raj)!" (Ili: "Henien lehul-džennetu - Prijatan mu raj! Sretan mu raj!"). Pa je rekao poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Nikako! Tako mi (Onoga) koji (je Taj što) je moja duša u Njegovoj ruci zaista (izvjesna) odjeća koja (je ta što) je uzeo nju (na) dan Hajbera iz (tih) ratnih plijenova, nisu pogodile (dočekale) nju (te) raspodjele (tj. koju je uzeo samovoljno prije raspodjele plijena), zaista se rasplamsava (ili: zaista će se rasplamsavati) na njemu vatrom." Pa pošto su čuli to (izvjesni) ljudi, donio je (jedan) čovjek (jedan) kajiš ili dva kajiša (za obuću) ka Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao: "Kajiš od vatre, ili dva kajiša od vatre."

SA IMENOM (U IME) ALLAHA MILOSRDNOGA MILOSTIVOGA.

GLAVA

iskupljenja (izvjesnih) zakletvi, i (**GLAVA**) govora Allaha, uzvišen je: "..... pa njegovo iskupljenje (tj. iskupljenje zaklinjanja) je nahranjivanje desetorice bijednika....." i šta je zapovjedio Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, kada je sišla (objava, ajet u kome se kaže:): ".... pa otkup od posta, ili milostinje ili žrtve.....".

A spominje se od Ibnu Abasa, i Ata-a i Ikrimeta: Što je bilo u Kur'anu (izloženo sa) ili..... ili....., pa njegov vlasnik je sa (svojim) izborom (tj. pa taj može da izabere koji god hoće način od tih spomenutih). A već je dao izabrati Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, Ka'bu u (njegovom) otkupu.

PRIČAO NAM JE Ahmed, sin Junusa, pričao nam je Ebu Šihab od Ibnu Avna, od Mudžahida, od Abdurahmana, sina Ebu Lejla-a, od Ka'ba, sina 'Udžreta, rekao je:

Došao sam njemu - misli (na) Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio - pa je rekao: "Približi se." Pa sam se približio. Pa je rekao: "Je li uznemiruju tebe tvoji insekti (tj. uši, vaši na glavi)?" Rekao sam: "Da." Rekao je: "Otkup (jedan koji treba da se sastoji) od posta, ili milostinje ili žrtve." A izvijestio me je Ibnu Avn od Ejuba rekao je: Post (taj) je tri dana, a (ta) žrtva je ovca, a (ti) bijednici (tj. broj bijednika kojima treba dati milostinju na ime otkupa prekršaja za brijanje glave u hodočašću prije vremena) su šestorica.

GLAVA

Njegovoga govora, uzvišen je: "Već je uzakonio Allah vama razrješenje (tj. iskupljivanje) vaših zakletvi, i Allah je vaš zaštitnik, i On je sveznajući, mudar." Kada biva dužno (potrebno, obavezno to) iskupljenje na (svakoga) imućnoga i (svakoga) siromašnoga?

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, pričao nam je Sufjan od Zuhrije rekao je: Čuo sam ga iz njegovih usta, od Humejda, sina Abdurahmana, od Ebu Hurejreta rekao je:

Došao je (jedan) čovjek ka Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao: "Propao sam." Rekao je (Muhamed), pomilovao ga Allah i spasio: "Šta je tvoje stanje (tvoja stvar - U čemu je problem)?" Rekao je: "Pao sam na svoju ženu u ramadanu (u mjesecu posta)."

(Tj. Imao sam spolni odnos sa svojom ženom u mjesecu posta-ramazanu i to po danu kad se posti.)

Rekao je: "Možeš (li ti da) oslobodiš (jedan, neki) vrat (roba ropstva)?" Rekao je: "Ne." (Rekao je dalje): "Pa da li možeš da postiš (neka) dva mjeseca sljedstvena (tj. neprekidna, uzastopna)?" Rekao je: "Ne." Rekao je: "Pa da li možeš da nahraniš šezdeset bijednika?" Rekao je: "Ne." Rekao je: "Sjedi." Pa je sjeo. Pa se je donio Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, (jedan) 'arak, u njemu su (neke) datule. A arak je (izvjesni) zembilj krupan (velik, izgleda, kao džak, vreća, žaka). Rekao je: "Uzmi ovo, pa milodari s njim (tj. pa podijeli kao milostinju njega)." Rekao je: "Zar na siromašnjega od nas (da ovo nekome dadnem, dam)?" Pa se je nasmijao Vjerovijesnik, pomilovao ga Allah i spasio, čak (da) su se pokazali njegovi umnjaci (krajnji kutnji zubi). Rekao je: "Nahrani ga (tj. Podaj i utroši to za) svoju obitelj (porodicu)."

GLAVA

(onoga) ko je pomogao (izvjesnoga) siromaha u (njegovom) iskupljenju.

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Mahbuba, pričao nam je Abdul-Vahid, pričao nam je Mamer od Zuhrije, od Humejda, sina Abdurahmana, od Ebu Hurejreta rekao je:

Došao je (jedan) čovjek ka poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao:

"Propao sam." Pa je rekao: "A šta je to (bilo)?" Rekao je: "Pao sam (Stupio sam) sa svojom ženom (u polni odnos) u ramadanu (u Ramazanu)." Rekao je: "Nalaziš (li) vrat (tj. Imaš li jednoga roba)?" Rekao je: "Ne." Rekao je: "Da li možeš da postiš dva mjeseca sljedstvena (uzastopna, uzastopno)?" Rekao je: "Ne." Rekao je: "Pa da li možeš da nahraniš šezdeset bijednika?" Rekao je: "Ne." Rekao je: Pa je donio (jedan) čovjek od Pomagača arak - a arak je (izvjesni) zembilj - u njemu su (bile nekakve) datule. Pa je rekao: "Odesi ovo, pa milodari s njim (daj nekome ko je siromašan)." Rekao je: "Na potrebnijega (nekoga) od nas, o poslaniče Allaha (zar da to milodarim)? Tako mi (Onoga) koji (je Taj što) je poslao tebe sa (tom) istinom, nema između njezina dva kamenjara (dva kamenita predjela Medine) porodica (ni jedne) kuće (da je) potrebnija od nas." Zatim je rekao: "Odi (tj. Idi), pa nahrani ga (čeljad, tj.) svoju porodicu."

GLAVA:

Daje u (svome) iskupljenju (zakletve onaj ko prekrši zakletvu dnevnu hranu) desetorici bijednika, bližnji je bio (svaki taj bijednik njemu), ili daljni (rođak, ili i nerodak).

(U vezi ovoga su islamski učenjaci podijeljenih mišljenja, kao i u vezi tumačenja događaja i slučaja koji se navodi u hadisu koji će se sada navesti i koji je već više puta prolazio u tekstu.)

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Meslemeta, pričao nam je Sufjan od Zuhrije, od Humejda, od Ebu Hurejreta rekao je:

Došao je (jedan) čovjek ka Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao: "Propao sam." Rekao je: "A šta je tvoje stanje (Kakav je tvoj slučaj)?" Rekao je: "Pao sam na svoju ženu u ramadanu." Rekao je: "Da li nalaziš što (od imanja da) oprostiš vrat (roba - da bi se iskupio)?" Rekao je: "Ne." Rekao je: "Pa da li možeš da postiš dva mjeseca sljedstvena?" Rekao je: "Ne." Rekao je: "Pa da li možeš da nahraniš šezdeset bijednika?" Rekao je: "Neću

naći (tj. Ne nalazim, Nemam)." Pa je donio Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, (jedan) arak, (a) u njemu su (neke) datule. Pa je rekao: "Uzmi ovo, pa milodari s njim (tj. pa milodari ga, podijeli ovo kao milostinju)." Pa je rekao: "Zar na siromašnjega od nas? Nema između njezina dva kamenjara siromašniji (niko) od nas." Zatim je rekao: "Uzmi ga (taj arak), pa nahrani ga (tj. nahrani njime) svoju porodicu."

GLAVA

sa'a Medine (medinskoga, medinenskoga) i mudda Vjerovijesnika (Vjerovijesnikovoga), pomilovao ga Allah i spasio, i njegovoga blagoslova (njegove blagoslovljenosti) i šta su međusobno naslijeđivali stanovnici Medine od toga stoljeće poslije stoljeća (iz stoljeća u stoljeće, stoljećima).

(Sa' je mjera za koju se kaže da je iznosila nešto oko 3,33 kilograma, a mudd je četvrtina toga sa'a. Ta mjera, u stvari zapreminska mjera sa određenom težinom koja je u ono vrijeme služila za mjerenje žita, voća i sličnoga, mijenjala se je, kako će se vidjeti iz samoga teksta, tj. dobijala je drugu vrijednost još na kraju prvoga stoljeća po Hidžri, a posebno u raznim krajevima tadašnje islamske države, pa je danas teško utvrditi stvarnu vrijednost sa'a u Medini u vrijeme Muhameda a.s., te je vrijednost od 3,33 kilograma približna, a ne sasvim tačna.)

PRIČAO NAM JE Usman, sin Ebu Šejbeta, pričao nam je Kasim, sin Malika, Muzenija, pričao nam je Džuažd, sin Abdurahmana, od Saiba, sina Jezida, rekao je:

Bio je (taj) sa' na vremenu Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (toliki i takav da njegov jedan) mudd i trećina je za vaš mudd danas (trebalo dati). Pa se je povećalo u njemu (u tome sa'u, tj. Pa je povećan taj sa') u vremenu Umera, sina Abdulaziza.

(Smisao je Saibove izjave ovo: Sa' u vrijeme Muhameda a.s. i ovaj današnji sa' - a misli se na vrijeme kada Saib govori - nisu jednaki. Sa' iz Muhamedovoga a.s. vremena je povećan za vrijeme Umera, sina Abdulaziza tako da bi trebalo dati za ovaj današnji mudd čak jedan mudd i trećinu mudda iz doba Muhameda a.s.)

PRIČAO NAM JE Munzir, sin Velida, Džarudija, pričao nam je Ebu Kutejbete, a on je Selm, pričao nam je Malik od Nafi-a rekao je:

Bio je Ibnu Umer (običaja da) daje zekat ramadana (tj. milostinju za mršenje, sadakai fitr mjereći) sa muddom Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (tim) muddom najprvim-prvim (u Islamu, tj. prvobitnim islamskim muddom), i u iskupljanju (svoje) zakletve (mjereći opet) sa muddom Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio.

Rekao je Ebu Kutejbete: Rekao je nama Malik (imami Malik): Naš mudd je veći od vašega mudda (po važnosti i blagoslovu), i nećemo vidjeti (tj. ne vidimo, ne mislimo tu) vrijednost (ni u kojoj drugoj mjeri) osim u muddu Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio. I rekao je meni Malik: "Da je došao vama (neki, jedan) zapovjednik, pa (da je) udario (skovao, uveo, uspostavio jedan) mudd, manji od mudda Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, sa kojom stvari (tj. po čemu, prema čemu) biste bili (vi običaja da) dajete (zekat i sadakai fitr - kako bi, prema čemu bi vi davali zekat i sadakai fitr)?" Rekao sam: "Bili bismo (Bili bi običaja da) dajemo sa muddom Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio." Rekao je: "Pa zar nećeš vidjeti (tj. Pa zar ne vidiš, ne smatraš i kod većega mudda) da se (ta) stvar vraća samo ka muddu Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, (zar nije tako)?"

PRIČAO NAM JE Abdullah, sin Jusufa, izvijestio nas je Malik od Ishaka, sina Abdullaha sina Ebu Talhata, od Enesa, sina Malika da je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, rekao:

"Moj Bože! Blagoslovi im (stanovnicima Medine) u njihovoj mjeri (doslovno: u njihovom sredstvu za mjerenje), i njihovom sa'u i njihovom muddu."

GLAVA

govora Allaha, uzvišen je: "..... ili oslobođavanje vrata (tj. roba)....." i koji (od tih) vratova (tj. robova) je čišći (tj. vrijedniji)?

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Abdurahima, pričao nam je Davud, sin Rušejda, pričao nam je Velid, sin Muslima, od Ebu Gasana Muhameda, sina Mutarifa, od Zejda, sina Eslema, od Alije, sina Husejna, od Seida, sina Merdžaneta, od Ebu Hurejreta, od Vjerovijesnika, pomilovao ga Allah i spasio, rekao je:

"Ko je oslobodio (tj. Ko oslobodi jedan) vrat muslimanski (roba muslimana), oslobodio je (tj. oslobodiće) Allah za svaki ud (dio tijela) od njega (njemu jedan) ud od Vatre, čak njegovu pukotinu (tj. njegov spolni, polni ud) za njegovu pukotinu (za robov spolni ud)."

GLAVA

oslobođenja (oslobađanja) mudebera (roba kome je rečeno da je slobodan poslije smrti svoga vlasnika, gospodara), i majke (vlasnikovoga) djeteta (tj. robinje od koje njezin vlasnik ima dijete) i potpisanoga (tj. roba s kojim je sklopljen i potpisan ugovor o oslobađanju ropstva uz određeni otkup koji rob treba da plati u ratama - GLAVA oslobađanja takvih vrsta robova) u (tom) iskupljenju i oslobođenja djeteta (izvjesnoga) bluda (tj. nezakonitoga djeteta, kopileta).

A rekao je Tavus: Biva dostatnim (dovoljnim za kefaret - iskupljenje) mudeber i majka (vlasnikovoga) djeteta.

(U vezi ovoga pitanja islamski pravници su podijeljeni.)

PRIČAO NAM JE Ebu Numan, izvijestio nas je Hamad, sin Zejda, od Amra, od Džabira da je (jedan) čovjek od Pomagača učinio ozadi (iza sebe, tj. poslije svoje smrti slobodnim jednoga) roba svoga, a nije bilo za (tj. u) njega imanja (nikakvoga drugoga) osim njega (osim toga roba). Pa je (to) doprlo Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao:

"Ko (će da sebi) kupi njega (toga roba) od mene?" Pa je (sebi) kupio njega Nuajm, sin Nehama (Nahhama), za osam stotina srebrenjaka. Pa sam čuo Džabira, sina Abdullaha (da) govori (za toga roba da je on bio): Rob Kopt (i) umro je godine prve (prve, valjda, iza toga slučaja).

GLAVA:

Kada je oslobodio (jednoga) roba (a taj rob je zajedničko, udruženo vlasništvo) između i između drugoga (jednoga lica).

GLAVA:

Kada je oslobodio u (svome) iskupljenju za koga (će da) bude (tj. kome će da pripadne) njegovo zaštitništvo (pokroviteljstvo, tj. patronat nad oslobođenim robom).

PRIČAO NAM JE Sulejman, sin Harba, pričao nam je Šubete od Hakema, od Ibrahima, od Esveda, od Aiše da je ona htjela da (sebi) kupi Beriru, pa su sebi uslovljavali (uvjetovali njezini vlasnici, gospodari) nad njom (njezino) zaštitništvo. Pa je to spomenula (Aiša) Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa je rekao:

"Kupi (sebi) nju, pa (njezino) zaštitništvo je samo za (onoga) ko je oslobodio."

GLAVA

(izvjesnoga) izuzimanja u (tim) zakletvama.

PRIČAO NAM JE Kutejbete, sin Seida, pričao nam je Hamad od Gajlana, sina Džerira, od Ebu Burdeta, sina Ebu Musa-a, od Ebu Musa Ešarije rekao je:

Došao sam poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, u grupi od Ešarovića, (i) tražim (tj. tražeći) natovarenje (nošenje, tj. tovarne životinje od) njega, pa je rekao:

"Tako mi Allaha neću natovariti (nositi) vas. Nema kod mene (tj. Nemam ono) što (bih mogao da) natovarim vas (na njega)." Zatim smo ostali što (tj. koliko) je htio Allah. Pa su se njemu dovele (nekakve) kamile (deve). Pa je zapovjedio za nas sa tri deve (kamile da se opskrbito, podmirimo). Pa pošto smo otišli, rekao je neki (od) nas za nekoga (tj. neko od nas nekome):

"Neće blagosloviti Allah nama. Došli smo poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (i) tražimo (tražeći mi) natovarenje (od) njega, pa se je zakleo da neće natovariti nas, pa je (onda poslije) natovario nas." Pa je rekao Ebu Musa: Pa smo došli Vjerovijesniku, pomilovao ga Allah i spasio, pa smo spomenuli to njemu. Pa je rekao:

"Nisam ja natovario vas, nego je Allah natovario vas (tj. dao vam je On te tovarne životinje - deve). Zaista ja tako mi Allaha, ako je htio Allah (tj. Ako htjedne Allah), neću se zaklesti (ni) na (jednu) zakletvu, pa vidim osim nje (da je nešto) bolje od nje (pa da ću drukčije učiniti) osim (tako da) sam iskupio (tj. da ću iskupiti) svoju zakletvu (iskupiću se od svoje zakletve), a došao sam (tj. a doći ću, pristupiću onome postupku) koji je on bolji."

PRIČAO NAM JE Ebu Numan, pričao nam je Hamad i rekao je: "..... osim (tako da) sam iskupio (sebe) od svoje zakletve, i došao sam (postupku) koji je on bolji." Ili: "..... došao sam (postupku) koji je on bolji, a (onda) sam iskupio (zakletvu)."

PRIČAO NAM JE Alija, sin Abdullaha, pričao nam je Sufjan od Hišama, sina Hudžejra, od Tavusa čuo je Ebu Hurejreta rekao je: Rekao je Sulejman:

"Zaista ophodiću svakako noćas (ili: večeras ću da izvršim spolni snošaj) na (nad, tj. sa) devedeset žena, svaka (će da) rodi dječaka (koji će da) se bori u (na) putu Allaha (tj. da ratuje zbog Allahovoga puta)." Pa je rekao njemu njegov drug - rekao je Sufjan: Misli (pod drugom na izvjesnoga) anđela -: "Reci: "Ako je htio (tj. Ako htjedne) Allah (Ako Bog da)." Pa je zaboravio (Sulejman a.s. da to rekne). Pa je ophodio (i imao je spolni odnos) s njima. Pa nije donijela (nije rodila ni jedna) žena od njih dijete, osim jedna (porodivši se ona) sa polovinom dječaka (tj. osim jedna od njih što je rodila polovinu dječaka).

Pa je rekao Ebu Hurejrete, (i) predaje (tj. predajući) njega (taj hadis dalje): Rekao je: "Da je rekao: "Ako je htio Allah!", nije prekršio (tj. ne bi on prekršio) zakletvu, i bio je (bio bi on imao, imao bi) dostignuće u svojoj potrebi." A rekao je jedanput: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio: "Da je izuzeo....."

(A značenje izraza "istesna - izuzeti" je tako reći "In šaellahu: Ako je htio Allah!". A značenje "predaje njega" je: priča ga od Muhameda a.s..)

A pričao nam je Ebu Zinad od Aaredža slično hadisu Ebu Hurejreta.

GLAVA

(izvjesnoga toga) iskupljenja prije (izvjesnoga) prekršenja zakletve i poslije njega.

PRIČAO NAM JE Alija, sin Hudžra, pričao nam je Ismail, sin Ibrahima, od Ejuba, od Kasima Temimije, od Zehdema Džermije rekao je:

Bili smo kod Ebu Musa-a, a bilo je između nas i između ovoga plemena od Džerma (od Džermovića jedno) pobratimstvo i poznato (tj. i dobro odnošenje, dobar odnos). Rekao je: Pa se njemu proturila (tj. ponudila, stavila pred njega jedna) hrana (jelo). Rekao je: I proturilo se je u njegovoj hrani meso kokošiju. Rekao je: A u (tom) narodu je (bio jedan) čovjek iz Tejmulahovića, crven, kao da je on slobodnjak. Rekao je: Pa se nije prikućio. Pa je rekao njemu Ebu Musa:

"Prikući se, pa (tj. jer) zaista ja sam već vidio poslanika Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (da) jede od njega (tj. mesa kokošijega)." Rekao je: "Zaista ja sam vidio njega (taj rod ptica - kokoš da) jede (jednu) stvar (tj. nešto što) sam se gadio (od) njega (doslovno: što sam smatrao prljavim, nečistim njega), pa sam se zakleo da neću okusiti njega (tj. mesa kokošijega) nikada." Pa je rekao: "Približi se (jelu, a ja ću da) izvijestim tebe o tome. Došli smo poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, u grupi od Eš'arovića, (i) tražim natovariti (tj. pa tražim tovarne životinje za nas od) njega, a on raspodjeljuje (nekakve) deve od deva (obavezne) milostinje (tj. od deva koje su date kao zekat)." Rekao je Ejub: Mislim ga (da) je rekao (i ovo još - Mislim da je rekao još i ovo): "A on je srdit." Rekao je (Muhamed a.s.):

"Tako mi Allaha neću natovariti vas, i nema kod mene (tj. i nemam ja ono) što (bih mogao da) natovarim vas." Rekao je: Pa smo otišli. Pa se doveo poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (ratni) plijen (od nekakvih) deva. Pa se reklo: "Gdje su ovi (ti) Eš'arovići? Gdje su ovi Eš'arovići?" Pa smo došli. Pa je zapovjedio za nas (da se darujemo) sa pet deva, bijelih (svojih) vrhova (tj. bijelih grba). Rekao je: Pa smo se odbili (tj. Pa smo krenuli, otišli). Pa sam rekao svojim drugovima:

"Došli smo poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, (i) tražimo (tražeći da nas) natovari, pa se je zakleo da neće natovariti nas, zatim je poslao k nama (poziv, poruku), pa je natovario nas. Zaboravio je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, svoju zakletvu. Tako mi Allaha zaista ako smo sebi zanemarili (tj. ako zanemarimo) poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, njegovu zakletvu, nećemo se spasiti nikada. Vratite se sa nama (tj. Vratite nas) ka poslaniku Allaha, pomilovao ga Allah i spasio, pa da opomenemo njega (za, na) njegovu zakletvu (da mu skrenemo pažnju, da ga podsjetimo na njegovu zakletvu)."

Pa smo se vratili, pa smo rekli: "O poslaniče Allaha! Došli smo tebi, (pa) tražimo natovariti (ili: pa tražimo natovarenje, tj. tovarne životinje sebi od) tebe, pa si se zakleo da

nećeš natovariti nas, zatim si natovario nas (tj. dao si nam tovarne životinje). Pa smo mislili - ili: Pa smo prepoznali (znali) - (tj. Pa mislimo - ili: Pa prepoznamo, znamo -) da si ti zaboravio tvoju (tj. svoju) zakletvu." Rekao je:

"Oдите (tj. Odlazite, Idite), pa (tj. jer) natovario je vas samo Allah. Zaista ja tako mi Allaha, ako je htio (ako htjedne) Allah, neću se zaklesti (tj. ne zakunem se ni) na (jednu) zakletvu, pa vidim (tj. pa onda mislim da je nešto drugo) osim nje, bolje od nje, (pa neću postupiti drukčije) osim (tako da) sam došao (da ću doći, prići tome postupku) koji je bolji, a razriješio sam se nje (tj. a razriješiću se nje - zakletve na propisani način putem iskupljenja)."

Slijedio je njega (Ismaila Ibrahimovoga) Hamad, sin Zejda, od Ejuba, od Ebu Kilabeta i Kasima, sina Asima, Kulejbije.

PRIČAO NAM JE Kutejbete, pričao nam je Abdulvehab od Ejuba, od Ebu Kilabeta i Kasima Temimije, od Zehdema za ovo.

PRIČAO MI JE Ebu Mamer, pričao nam je Abdulvaris, pričao nam je Ejub od Kasima, od Zehdema za ovo (tj. za ovaj hadis, za prethodni hadis).

PRIČAO NAM JE Muhamed, sin Abdullaha, pričao nam je Usman, sin Umera sina Farisa, izvijestio nas je Ibnu Avn od Hasena, od Abdurahmana, sina Semureta, rekao je: Rekao je poslanik Allaha, pomilovao ga Allah i spasio:

"Ne pitaj (tj. Ne traži, Ne zahtijevaj to izvjesno) zapovjedništvo, pa (jer) zaista ako ti se je dalo ono od (nekoga drugoga načina) osim pitanja (traženja, zahtijevanja), pomogao si se (tj. bićeš pomognut) na njemu (u njemu). A ako ti se je dalo ono od pitanja (tj. po zahtjevu i traženju), prepustio si se k njemu. A kada si se zakleo na (jednu) zakletvu, pa si vidio (tj. pa si smatrao da je nešto drugo) osim nje, bolje od nje, pa dođi (priđi tome postupku) koji je on bolji (koji je bolji), a iskupi (sebe) od tvoje (svoje) zakletve (a iskupi zakletvu)."

Slijedio je njega (Usmana Umerovoga) Ešhel od Ibnu Avna. A slijedio je njega (Abdullaha, sina Avnovoga - slijedili su ga) Junus, i Simak, sin Atijeta, i Simak, sin Harba, i Humejd, i Katadete, i Mansur, i Hišam i Rebi'.

Upotpunio se je sedmi dio, i slijedi ga osmi dio, a početak njegov je KNJIGA (izvjesnih) zakona (tj. zakona o nasljedstvu, naslijeđivanju).